

Josephine Cunningham
Edwarsová

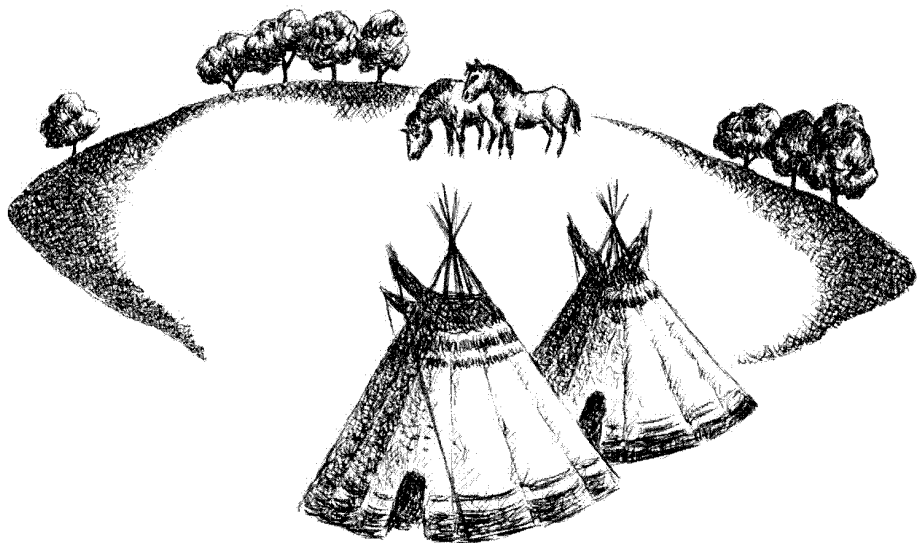
RÝCHLY ŠÍP

Josephine Cunningham
Edwarsová

RÝCHLY ŠÍP

Obálka a ilustrácie © František Fabera

Prológ

Wiliam Penn, syn anglického admirála, sa narodil v Tower Hill na predmestí Londýna a tam chodil aj do školy. Vyrastal pod vplyvom kvakerov a neskôr sa stal ich hovorcom. Kvakeri boli iní než väčšina Angličanov. Neboli katolíci ako kráľ, ale slúžili Bohu vlastným spôsobom. (Kvakeri neuctievajú sochy ani obrazy svätých a veria iba Biblii.) Mnohí boli pre svoju vieru uväznení, ba aj popravení. V období okolo roku 1680 bolo prenasledovanie čoraz krutejšie, preto sa pán Wiliam Penn rozhodol, že si nájde aj so svojimi príbuznými nový domov vo vzdialenej Amerike.

Wiliamov otec požičal kedysi kráľovi Karolovi II. 1600 anglických libier a dlh nebol stále splatený, hoci otec už zomrel. Wiliam teda požiadal kráľa, aby mu namiesto peňazí pridelil v Amerike pozemok. Kráľ súhlasil a Wiliam dostal 67 000 štvorcových kilometrov pôdy vo východnej časti Ameriky. Na tomto území boli hlboko-

ké lesy, preto sa Wiliam rozhodol nazvať toto miesto Sylvánia (silva – lat. les). Na pamiatku Wiliamovho otca pridal kráľ k tomuto názvu ešte slovo Penn. Nová zem teda dostala meno Pennsylvánia – Pennove lesy.

Mnoho kvakerov tu našlo svoj domov. Neubehli ani dva roky a z malej dediny vzniklo mestečko s 2500 obyvateľmi, ktoré nazvali Filadelfia. Wiliam si prial, aby v tomto meste bratskej lásky, čo je význam slova Filadelfia, bola pri každom dome aj záhrada. Prichádzali stále noví osadníci a tiahli ďalej do lesov, aby si tam postavili domy.

V lesoch žilo mnoho Indiánov, ktorí lovili srny, medvede, vlky a líšky. Mäso zvierat jedli a kožu používali na stany aj na oblečenie. Indiánske ženy pestovali kukuricu a zeleninu a pripravovali jedlo pre svoje rodiny. Spôsob života Indiánov nemal nič spoločné s tým, ako sa žilo v Európe, a preto ich osadníci často považovali za divochov. Indiáni zasa nedôverovali pris ahovalcom, lebo títo zaberali ich lesy.

Wiliam Penn chcel žiť s Indiánmi v mieri. Zišiel sa s ich náčelníkom severne od Filadelfie

pri Shakamaxone, aby s nimi uzavrel zmluvu. Vysvetlil im, že pôdu odkúpil, že kvakeri majú radi spravodlivosť a že veria v dobrú vôľu všetkých ľudí. Indiáni zas slúbili, že budú žiť s osadníkmi v mieri, kým bude rásť tráva, budú tiecť rieky a slnko s mesiacom budú na oblohe. Táto zmluva lásky nebola za Pennovho života ani raz porušená.

Medzi osadníkmi, ktorí prichádzali do Ameriky, bolo aj mnoho Nemcov z Porýnia. Aj oni museli opustiť svoju vlasť kvôli prenasledovaniu, lebo žili podobne ako kvakeri. Usadili sa blízko Filadelfie v osade Cermantown. Neskôr prišli aj luteráni z Falcka a založili mesto Eaton, Allentown, Reading a Lebanon.

Stínali stromy, stavali pevné zruby, medzi pňami pestovali ľan a začali žiť nový život. Boli prvými obyvateľmi Ameriky, ktorí tkali plátno. Na spracovanie ľanu používali malý kolovrátok na šliapanie. Plátno tkali na malých ručných krosnách. Založili tu aj továreň na výrobu papiera a vytlačili prvé Biblie pre osadníkov.

1. Cestovná horúčka

Juraj Boylan kreslil na bridlicovú tabuľku. Občas zdvihol hlavu a počúval rozhovor v obývacej izbe. Otec s dedom sa opäť hádajú, pomyslel si. Ich hlasy silneli a obaja sa navzájom prekrikovali. Juraj vedel, prečo sa škriepia. Otec sa týmto plánom zaoberá už celú zimu a dúfam, že si svoje presadí. Pri tejto myšlienke sa Juraj zasmial. Odsunul stoličku a čo najtichšie sa prikradol k dverám obývacej izby.

„Marek, ja ti nerozumiem,“ hovoril dedo. „Máš tu ženu, deti, veľký dom a pekný kus pôdy. S Indiánmi doposiaľ neboli žiadne ťažkosti. Máme kováča, čo nám podkuje kone, pílu na rezanie dreva, mlyn na mletie obilia a teraz je tu aj lekár. Prečo chceš toto všetko opustiť a ísť niekam, kde okrem stromov, divých zvierat a Indiánov niet nikoho?“

„Sám si si zodpovedal na svoju otázku, otec. Áno, je tu pokoj. Ale mňa vábi dobrodružstvo.“

Máme tu všetko, čo potrebujeme, ale nič zaujímavé sa nedeje. Práve ty by si ma mal pochopiť. Najprv si opustil Falcko v Európe, odišiel si do Massachusetts, potom si nás pres ahoval do New Yorku a nakoniec sem do Pennsylvánie. Ale teraz je čas, aby som aj ja išiel vlastnou cestou ako väčšina mladých ľudí. My jednoducho musíme odísť.“

Skôr ako dedo odpovedal, na chvíľu sa zamyslel: „Syn môj, ak už nemyslíš na seba, tak ber ohľad aspoň na svoju rodinu. Musel by si vzia Juraja zo školy a tam niekde by vás čakal len tvrdý život a stále nebezpečenstvo, že vás prepadnú Indiáni.“

„S Jurajom nebude problém,“ odpovedal otec. „Na sedem rokov je veľký a silný ako iní desa roční. Zastane už kus chlupskej práce. Ak aj Zela a bábätko budú rásť tak rýchlo ako on, nerobím si starosti.“

Juraja potešilo, ako pekne o ňom otec hovorí. „Ale ako to bude so školou?“ spýtala sa mama svojím milým, nežným hlasom. Až teraz si Juraj všimol, že aj ona je v obývacej izbe.

„Veď ty ich môžeš učiť sama, Prudence! Vieš písať, čítať a rátať tak dobre ako hociktorý uči-

teľ. Nepotrebujú iné vyučovanie. Tvrdá práca mladým ľuďom prospieva viac. Ja som pomáhal otcovi stínať stromy na zrub, teraz bude Juraj pri tejto práci pomáhať mne.“

Nikto otca neprerušil, a tak pokračoval: „Všetko som si podrobne premyslel. Vydáme sa na cestu hneď, ako zmizne sneh a obschne zem. Ostáva ešte mnoho dobrej, úrodnej a doteraz neobrobenej pôdy, tam budeme hospodáriť.“

Juraj vedel, že otec o všetkom dlho uvažoval, než sa takto rozhodol. Bol taký vzrušený, že sa neovládol a s výkrikom „hurá!“ sa vrátil do izby. „Už sa nemôžem dočkať, otecko, kedy budeme stínať stromy!“

„Juraj, ty si počúval za dverami?“ Otec to povedal veľmi pokojne, ale jeho tvrdý pohľad Juraja prebodával a on sa hanbil za to, čo urobil. „Nech si už aj v posteli, lebo uvidíš!“ prikázal mu otec.

Juraj zvesil hlavu, bez jediného slova poslušol a ľahol si do postele. Mrzelo ho, že dal otcovi dôvod na výčitky, ale jeho zvedavosť bola príliš veľká. O chvíľu ho prešla stiesnená nálada a tešil sa na dlhú cestu do neznámej a divokej krajiny. V tú noc nemohol od vzrušenia ani zaspať.

Ráno už otec nemyslel na svoj včerajší hnev. Sedel pri stole a čakal na raňajky. „Mamička, uvidíš, že ťa to krásne územie nadchne. Lesy sa dotýkajú vysokých hôr a do údolia steká mnoho riek.“

„Tvoj otec a jeho priatelia boli tiež nadšení, keď sem vtedy prišli,“ hovorila mama a kládla na stôl ešte teplý kukuričný chlieb. „Máš pravdu, vtedy sa im táto krajina tiež páčila. Bola úrodná a mohli žiť podľa svojich vlastných predstáv. Ale teraz je to už iné. Ľudí je tu čoraz viac, a keď naše deti dorastú, nebude tu už pre všetkých dosť miesta.“

Potom sa otec obrátil na Juraja: „Tak čo, synak, koľko času budeš potrebovať na zbalenie svojich vecí?“ „Do večera budem hotový, otec-ko.“ „Počuješ ho?“ smiala sa mamička. „Ale nám to, Jurko, bude trvať o niečo dlhšie. Keď budeš hotový, pomôžeš nám, áno?“

Dni sa míňali a Juraj zistil, že mama mala pravdu. Ešte nikdy predtým nemali všetci toľko práce. Otec zvolal mladé rodiny z okolia, aby zistil, kto sa ešte chce pridať. Rozhodlo sa ďalších štrnásť rodín.

Teraz stáli pred rozhodnutím, čo vziať so sebou. Otec vysvetlil, že si môžu zobrať len to najpotrebnejšie, pretože pre každú rodinu bude k dispozícii iba jeden voz. Kým mama so Zelou vyberali odev, nábytok a riad, Juraj s otcom triedili náradie a zásoby. Museli pritom myslieť aj na zimu. Pomáhal im aj dedo a Juraj bol prekvapený, ako si so všetkým poradil. Z vlastných skúseností vedel, čo budú potrebovať na cestu, čo si môžu zhotovi neskôr a tiež aj to, aké zásoby jedla treba vziať so sebou. Jurajovi sa zdalo, že vo voze bude takmer samé jedlo.

Ubíehali dni a týždne. Pôda pod teplými slnečnými lúčmi pomaly schla. Jedného dňa otec oznámil, že o sedem dní sa vydajú na cestu. Až teraz prepadla cestovná horúčka aj mamičku. Pobehovala po dome v obave, či na niečo nezaбудla a vzrušene debatovala so susedmi.

Juraj pomáhal otcovi s prípravou veľkého voza, lebo ten mal previezť celý ich majetok. Prikryli ho hrubým plátnom, vybrali najlepšie kravy a ovce a zvyšok nechali dedovi Boylanovi.

Konečne nadišla posledná noc v starom dome. Ráno museli vyraziť.

2. Stavba domu

Poslednýkrát sa Juraj zabladel na dom, kde strávil sedem rokov svojho života. Vráta boli zatvorené, okná bez záclon, ba aj dvor bol nezvyčajne pustý. Rýchlo sa obrátil a vyskočil na kozlík vedľa otca. Všimol si, že otec sa ani raz neobzrel. Poháňal voly, ktoréť ahali voz a hlasno na ne pokrikoval.

Plachtami zakryté vozy sa dali do pohybu. Muži poháňali voly a ostatné zvieratá šli popri vozoch. Aj otec zoskočil z kozlíka, aby pohnal svoj dobytok. Juraj počul, ako mama volá posledné do videnia dedovi a babke. Dedo ešte chvíľu kráčal zarovno voza. Juraj mu kýval na rozlúčku a aj otec naposledy stisol jeho vráskavú ruku. V očiach sa mu zaleskli slzy.

„Marek, pamätaj na nebezpečenstvo v lesoch a dávaj pozor na Indiánov. Tí, ktorí žijú na západe, nevedia nič o Wiliamovi Pennovi ani o zmluve lásky. Nedovoľ Jurajovi, aby sa sám

túlal po lesoch.“ Otec sa usmial: „Nerob si starosti! Veď ja ho už naučím správnym zásadám. A na Indiánov budem opatrný.“

Taký bol začiatok cesty za dobrodružstvom pre Boylanovcov aj pre ďalších štrnásť rodín. Juraj nevedel, či dedo myslel napomenutie o Indiánoch vážne. Ale nerobil si s tým starosti, pretože doteraz nepoznal strach.

Vozy postupovali lesom pomaly. Niekedy, keď nemohli prejsť určitým úsekom, križovali vlastné koľaje. Postupovali denne 7 – 8 kilometrov a nemohli vedieť, že medzi Anglickom a Amerikou medzitým vypukla vojna. Zatiaľ sa to mladého Juraja Boylana a jeho rodiny nijako nedotýkalo. Tiahli na západ a poháňali svoje voľy k novému domovu.

Po zotmení zastavili na lúke a nechali dobytok, aby sa napásol. Juraj sa vydal s inými chlapcami zbierať drevo na oheň. Potrebovali ho nielen na varenie, svetlo a teplo, ale tiež preto, aby udržal dravé zvery ďalej od ich tábora.

Keď sa ohne rozhoreli a chlapci nanosili matkám vodu z blízkeho prameňa, odišli späť

do lesa a na mieste, kam ešte dopadalo svetlo, pozorovali malé zvieratká a hmyz.

Najlepším Jurajovým kamarátom sa stal Róbert Steward. Bol menší a slabší než ostatní chlapci, no Jurajovi to neprekážalo. Občas si ho doberal, ale vždy dával pozor, aby mu ostatní chlapci neubližovali.

Jedenásty deň sa kolóna zastavila na kopci, odkiaľ bol dobrý výhľad. Nádhera tamojšej prírody im vyrazila dych.

Jurkov otec zoskočil z voza, zdvihol ruky k nebu a zvolal: „Videl už niekto z vás krajšiu a bohatšiu krajinu?“ Otcovo nadšenie Jurka vzrušovalo. Obdivoval vysoké zalesnené kopce, ktoré sa tiahli na západ aj na sever. Pod nimi sa rozprestieralo údolie s rozkvitnutými kvetmi a vysokou trávou, s kríkmi a ojedinelými stromami.

„Otecko, pozri sa,“ zašepkal Juraj. „Vidiš toho malého srnčka?“ Ten sa zvedavo rozhliadal a asi sa čudoval, kde sa tu nabralo toľko ľudí. O chvíľu sa objavila jeho mamička. Ale bol to naozaj len okamih. Potom sa obaja tíško stratili v húštine.

„V týchto lesoch bude určite veľa zveriny,“ povedal otec. „Pozri sa na tie potoky v údolí.“

Myslím si, že tam bude dosť vody a budeme môcť chytať ryby.“

Všetci zas nasadli do vozov a pomaly schádzali do svojho nového domova. Marek Boylan vyznačil kolíkmi veľký kus zalesnenej zeme pre svoju rodinu. Stromy bude treba vyrúbať, ale pôda bude veľmi úrodná.

V tú noc sa všetci zišli pri jednom ohni. Museli zvážiť, čo urobiť najprv. Dohodli sa, že budú bývať vo vozoch, kým si nepostavia domy a že si budú navzájom pomáhať. Najprv mali postaviť dom Boylanovci a Stewardovci, pretože tieto rodiny mali najmenšie deti.

Boli to vzrušujúce dni. Juraj trávil v lese každú voľnú chvíľku a objavil tam mnoho nových rastlín a zvieratiek. Ale vždy, keď sa vracal, videl ustarostený výraz na maminej tvári.

„Jurko, neprajem si, aby si sa túlal po lese bez otca,“ povedala mu. „Nevieme, aké nebezpečenstvo sa tam skrýva.“

„Ale, mama,“ protestoval Juraj, „nechodím ďaleko a už nie som malý. V lese nie je nič, čoho by som sa bál.“

Ale to už do rozhovoru zasiahol otec: „Mamička má pravdu. Nevieme, koľko Indiánov žije v týchto lesoch a ako nás prijmu. Bude najlepšie, keď sa budeš držať blízko aspoň dovtedy, kým sa nenaučíš poznať les a kým sa nespoznáme s Indiánmi.“

Všetci osadníci pomáhali, a tak bol ich dom čoskoro hotový. Marek mal všetko starostlivo premyslené. Pamätal na to, aby stodola aj zásobáreň boli priamo spojené s obydľím. Aj Juraj s priateľmi pomáhal. Zatierali mokrým ílom medzery medzi okresanými brvnami na ochranu pred vetrom a snehom.

Neskoro večer, keď všetci odišli, hoblöval otec podlahové dosky a Juraj mu pomáhal. Mal aj svoju sekeru. Ostrie mala zahnuté do oblúka, takže sa ňou dali uhládzať dosky. Často prichádzali aj Stewardovci a pomáhali pri hoblövaní. Jurajovi sa zdalo, že Róbert je deň čo deň slabší. Ruky mal úzke skoro ako dievča. Vyzeral prestrašene, preto sa ho Juraj spýtal:

„Róbert, máš nejaké starosti?“

„Ani nie,“ odvetil Róbert váhavo, „ale bojím sa Indiánov okolo nás. Počul som, že skalpujú ľudí.“

„Ale, Róbert,“ povedala jeho matka, „už zas hovoríš o Indiánoch? Dobre vieš, žeť a to rozčuluje. Nechcem, aby si o nich hovoril.“

„Naozaj, synček,“ pridala sa aj Róbertov otec. „Nemáš predsa žiaden dôvod, aby si sa ich bál. Určite sú veľmi ďaleko odtiaľto.“

Na druhé ráno šli zase Boylanovci pomáhať pánu Stewardovi a zanedlho prišli aj ďalší osadníci. Otec si zavolať Juraja nabok. „Jurko, chcel by som sa vrátiť k včerašiemu rozhovoru o Indiánoch. Viem, že nás sledujú po celý čas, čo sme tu a chcú poznať naše úmysly. Nepáči sa im, že niekto rúbe stromy na ich území. A ako už hovoril dedo Boylan, sotva počuli o zmluve s Wiliamom Pennom.“

„Myslíš, otecko, že sa ich musíme báť?“

„Nie, neboj sa ich.“ Otec hovoril pomaly a rozvážne, starostlivo volil každé slovo.

„Ale maj sa pred nimi na pozore. Po lese choď tak ticho ako oni. Dávaj pozor, aby si nestúpala na vetvičky a zvykaj si na rýchly krok. Nekrič, keď zbadáš Indiána, ale ani nebež a rýchlo sa skry za strom alebo ker. A ešte niečo ti chcem povedať, preto ma pozorne počúvaj! Raz môže

od toho závisieť aj tvoj život. Keby si prišiel do styku s Indiánmi, nikdy nedaj na sebe poznať, že sa bojíš. Počul si dobre? Nesmieš ukázať strach. Nikdy.“

„To nie je také jednoduché, otecko. Asi by som mal veľký strach.“

3. Domov v neznámej krajine

Počas niekoľkých mesiacov boli postavené všetky domy a osadníci si zvykli na nový život. Juraj pomáhal otcovi pestovať zemiaky, kukuricu a zbierať zeleninu. Po večeroch vyrábali zariadenie do domu. Urobili krásny, hladký stôl a príborník na riad. Mama často ľutovala otca, že musí takť ažko pracovať. „Ale nie, mamička,“ hovoril jej. „Opustil som pekné, útulné obydlie. Ak mi dá Pán Boh silu, chcem vám vytvoriť taký domov, v ktorom by ste boli šťastní.“

Aj keď otec musel celý deň pracovať, predsa mali každý večer pobožnosť. Prečítal kapitolu z veľkej Biblie a celá rodina pozorne počúvala. Potom si prečítanú časť vysvetlili a nakoniec sa sklonili k modlitbe.

Raz večer sa otec zrazu v polovičke vety zarazil. „Čo sa robí?“ spýtala sa mama. „Chod' rýchlo preč od okna! Počul som vonku nejaký cudzí zvuk.“

Juraj už stál pri kľúčovej dierke a hľadel von. „Vidíš niečo?“ spýtal sa otec.

„Áno, dvaja Indiáni idú k nášmu domu. Čo asi chcú?“ „Nemám ani zdania, Jurko, ale myslím, že sa to čoskoro dozvieme. Mama, vezmi preč malé deti!“

Keď to mamička urobila, odsunul otec závoru a otvoril dvere. Juraj nemal ďaleko k tomu, aby sa roztriasol, ale spomenul si na otcove slová, že nesmie prejaviť strach.

Obaja Indiáni zostali stáť pri dverách a gestami rúk naznačili pozdrav. „Veľa dní nejeseť,“ povedal jeden. Cudzia reč mu zrejme robilať ažkosti. Otec sa usmial. „Týmto mládencom asi vytrávil, mamička. Daj im niečo jesteť.“

Indiáni vošli dnu a zvedavo sa obzerali. Pre Jurka to bola príležitosť, aby si ich prezrel zblízka. Mali dlhé čierne vlasy, tmavé oči a aj ich pokožka bola tmavšia ako jeho. Šaty ušité z koží neboli práve najčistejšie. Zbadal, že Indiáni sa vôbec neusmiali.

„Možno sú takí nervózni ako my,“ hovoril si a v duchu sa pousmial pri tejto myšlienke.

Odvtedy sa častejšie stávalo, že prichádzali do osady a ženy im dávali nejaké jedlo. Juraj si myslel, že si netreba robiť starosti, pretože Indiáni, ktorí k nim chodili, boli priateľskí. Povedal to otcovi, ale ten s ním nesúhlasil.

„Mýliš sa, Jurko, teraz máme naozaj dôvod obávať sa. Vieme, že žijú blízko. Celé kmene Indiánov sú presvedčené o tom, že ich belosi oklamali. Túžia získať späť svoje pasienky a chcú sa pomstiť. A ešte niečo. Spomínaš si na vojakov, ktorí tadialto pred niekoľkými dňami prechádzali? Tí nám rozprávali, že medzi kolóniami a Anglickom vypukla vojna. Zdá sa, že tieto boje sa Indiánom hodia, aby vyhнали osadníkov.“

Otec videl, že Juraj na ňom visí očami. Prešiel mu rukou po vlasoch a povedal: „Nerob si z toho starosti. Aj keď sme v nebezpečenstve, nikdy nezabudni, že sú aj dobrí Indiáni, a nezabudni ani na to, že Boh o nás vždy vie.“

Teraz sa otec nikdy nevzdŕaľoval sám z domu a celá rodina bola vždy spolu. Tak to robili aj ostatní osadníci.

Raz ráno, keď Juraj rúbalo drevo, otec mu povedal, že idú k Stewardovcom. „Otec, nechaj ma

tu, kým nedokončím robotu. Potom dobehnem za vami.“ Otec k nemu pristúpil a položil mu ruku na plece. „Zdá sa, že si mi nerozumel. Ved' som ti rozprával o tej osade na severe.“

„Čo sa tam stalo?“ spýtal sa Juraj, keď sa vyšplhal k nemu na sedadlo.

„Jedného dňa ich prepadli Indiáni. Mnohých pozabíjali a chlapca asi v tvojom veku odviekli so sebou. Mal šťastie, že našiel cestu späť. Pretože nechceme, abyť a Indiáni odviekli, musíš ísť s nami.“

„Čo by z toho mali? Ved' som ešte dieťa,“ usmieval sa Juraj.

„No, radšej budeme opatrní a nedopustíme, aby sa to stalo.“ Čoskoro uvideli Stewardov dom. Róbert im bežal oproti. Otecko, dúfam, že Róberta nikdy neodvedú. On by to asi neprežil, že mamička pre neho plače.“

„Len aby ho Indiáni hneď nezabili,“ povedal otec zamyslene. „Oni neuznávajú takých maznáčikov.“

Juraj aj Róbert celý deň pomáhali. Vykopávali pne na miestach, kde mali sadiť zemiaky. Jurajť bol rád, že môže pomáhať dospelým. Róbert sa

však pri práci hneď unavil a stále musel oddychovať.

Na druhý deň pomáhali zas susedia im. V ten deň prežil Juraj nepríjemnú príhodu, ktorá sa až po rokoch ukázala ako užitočná skúsenosť. Celou silou osekával vetvy. Zrazu sa sekera vyšmykla z poriska a preletela mu popri hlave. Vo chvíli, keď ho zasiahlo ostrie, pocítil prudkú bolesť a potom sa okolo neho zotmelo. Po niekoľkých minútach prišiel k sebe, ale celý les sa s ním krútil. Uvidel otca, ako sa nad ním skláňa. Juraj bol bledý ako krieda.

„Ako ti je, Jurko?“

„Je mi nejako čudne, všetko sa so mnou točí.“

„Myslím, že sa ti uľaví, keď si ľahneš do postele.“

Pán Steward pomohol zaniest Juraja domov. Matka mu vyčistila ranu a pevne ju obviazala. Celé dva týždne nevládal vstať, hoci sa o to veľa-krát pokúšal. Hanbil sa, že ostatní pracujú a on musí ležať. Mama mu vytierala ranu roztokom arniky, aby nehnisala.

Konečne sa dočkal dňa, keď mu dovolila trochu sa poprechádzať po dome. Netrvalo dlho

a Juraj už opäť pracoval tak usilovne ako predtým. Bol rád, že mu ostala len dlhá úzka jazva, ktorú čoskoro zakryli husté vlasy.

S postupujúcou jeseňou bolo čoraz chladnejšie a osadníci rýchlo uskladňovali zeleninu do pivníc, aby sa nepokazila. Vysadené ovocné stromy ešte nemali ovocie, ale našli plánky s jabĺčkami, slivkami, ba aj čučoriedky. Otec objavil divé včely, a tak každá rodina mala aj zásobu medu.

Cez zimu učila mama Juraja a Zelu čítať a písať na tabuľky, ktoré so sebou doniesli. Večery trávili pri krbe, lúskali oriešky, kukuricu a pražili ich nad ohňom. Aj keď bol vonku ešte sneh, Juraj s otcom sa už tešili na jar a plánovali spolu, čo kde budú pestovať. Najmä políčko na úpätí mierneho kopca bolo často predmetom ich úvah.

„Je tam dobrá pôda, bude sa ľahko obrábať a je čierna ako moje čižmy,“ hovoril otec a netrpezlivo vyzeral z okna na zasnežené polia. „Je tu už apríl a stále sneží. Takú dlhú zimu som ešte nezažil,“ pohundrával si pre seba.

„Nebud' taký netrpezlivý,“ smiala sa mama.

„Ja by som už chcel niečo robiť, mamička,“ hovoril Juraj a hrdo ukazoval svoje svaly.

„Už je z teba poriadny chlap,“ smial sa otecko, „veď sa len pozri, koľko nových vecí ti mamička musela ušiť. Zo starého odevu si úplne vyrástol. Myslí, že tento rok mi dobre pomôžeš.“

Konečne nadišli teplé dni a pod slnečnými lúčmi sa sneh očividne strácal. Stewardovci prišli k nim, aby im pomohli stínať ďalšie stromy. Juraj radostne behal okolo domu a pokrikoval: „Pod', Róbert, pobežíme tam k tomu veľkému dubu!“

Ako obyčajne, Juraj bol pri dube oveľa skôr než Róbert, ale tomu to príliš nevadilo. Jurajovi sa zdalo, že jeho priateľ je ešte chudší a slabší ako predtým. Keď sa vrátili domov, sadli si k stolu a vypili šálku čaju sladeného medom.

Pani Stewardová bola veselá: „Musím vám povedať, že som naozaj šťastná. Konečne som mohla vyjsť z domu a žasnem, ako ste sa pekne zariadili.“

Matka sa usmiala. Naozaj sa celú zimu snažila zo všetkých síl, aby bol ich domov útulný a všetko bolo vkusne zariadené.

„Mám dobrých pomocníkov,“ vysvetľovala a žmurkla na manžela a na Juraja.

„Cez daždivé a zimné obdobie mi urobili peknú policu a ďalšie zariadenie do kuchyne.“ Pritom ukázala na krásnu policu pri krbe. Na nej boli zavesené naberačky na omáčku aj polievku, kotlíky a veľká plechová lyžica. Stála tam forma na maslo, cínový stojan na drahé hodiny, na ktoré bola matka zvlášť hrdá. Posledná polica slúžila ako malá rodinná knižnica. Bola tam veľká Biblia, zápisník z putovania ich rodiny, zažltnutý slovník a rôzne iné knihy.

Otec s pánom Stewardom sa zdvihli a šli stínať stromy.

„Chlapci, chvíľu počkajte a potom prídte za nami a prineste nám vodu na pitie!“ povedal Jurajovi. „Džbány naplňte z prameňa pod svahom. Vezmite si sekery, aby ste nám mohli pomáhať.“

Muži odišli a Juraj ešte chvíľu pomáhal mame. Najprv jej doniesol vodu zo studne za domom, potom nanosil drevo a zakúril. Chytil aj kohúta, ktorého chcela mama pripraviť na obed. Bolo skoro desať hodín, keď sa Juraj s Róbertom vybrali na pole.

Chlapci sa vyšplhali s džbánmi na svah. Jurajovi sa zdalo, že taký krásny jarný deň ešte nezažil. Slnečné lúče prenikali korunami stromov, voňavé kvety sa chveli vo vetre a lístie stromov šepotalo svoju pieseň práve tak, ako vtáci skrytí v korunách. Iba otcovo varovanie zabránilo, aby Juraj nedal voľný priechod svojim citom a nespieval s nimi.

Keď sa neskôr vracal v spomienkach k tomu ránu, nemohol pochopiť, ako sa mohol taký nádherný deň skončiť tak strašne.

4. Prepadnutie

Konečne prišli k studničke. Boli spotení a veľmi smädní. Juraj si ľahol na zem a hltavo pil, Róbert si naberal vodu do dlane. Potom naplnili džbány a pokračovali v ceste.

Cestička viedla okolo plota z krovia, ktorý postavil otec s Jurajom, aby zabránili zvieratám prístup na pole. Juraj kráčal zľahka ako stopár a dával pozor, či na ceste neleží štrkáč. Ale Róbert bol veľmi nepozorný. Poskakoval, šliapal po suchých vetvičkách a robil pritom tolko hluku, že sa Juraj znepokojil.

„Róbert,“ povedal ustarostene, „nevysvetlil ti otec, že musíš chodiť opatrne? Keby boli blízko Indiáni, určite byť a počuli.“

„Indiáni?“ zapiš al Róbert vysokým hlasom. „Otec hovoril, že nie sú nebezpeční.“

„To nie je pravda. Otec mi vysvetlil, že sa máme učiť od Indiánov chodiť tak ako oni,

ako tieň v tráve. Vojna sa ešte neskončila a nebezpečenstvo je tu stále.“

„Nechcem nič počuť o Indiánoch ani o vojne,“ prerušil ho Róbert. „Naháňa mi to strach a mamička hovorila, že to je pre mňa nebezpečné. Začnem sa potom triasť a ochoriem. Tak ma nestraš!“

Juraj s údivom sledoval svojho zblednutého, chvejúceho sa kamaráta a nechápavo krútil hlavou. Róbertove modré oči sa od strachu rozšírili. Aby rozptýlil jeho pozornosť a upokojil ho, urobil zopár krokov dopredu, rozhrnul vetvy veľkého kra a ukázal mu vtáčika sediaceho v hniezde. Vetvy rozhrnul tak jemne, že samička len zacvrlíkala a zostala sedieť.

„Pozri sa, Róbert,“ zašepkal Juraj, „ten vtáčik vie, že mu nechceme ublížiť.“ Potom opatrne pustil vetvy. Obaja pokračovali v ceste a Juraj si všimol, že Róbert už kráča opatrnejšie.

Konečne došli na kraj lesa. Odtiaľ už videli svojich otcov na poli. Vyzerali ako malé figúrky.

Vtom bystré Jurkove oči zbadali na kraji čistiny akýsi pohyb. Možno to spôsobilo nejaké malé zviera, ale Juraj sa naučil neprehliadať žiadne varovanie. Urobil pár krokov dopredu a keď sa

nepohol. Tým získal istotu, že to nebolo zviera. To by sa predsa pohybovalo ďalej.

Chlapci boli ešte príliš ďaleko, aby mohli volať o pomoc. Otec Jurkovi často hovoril, aby pri nebezpečenstve neutekal. Preto sa Juraj rozhodol, že sa skryje. Vzal Róberta za ruku, vtiahol ho do krovia a ukázal mu, ako sa má skryť.

„Čo sa stalo, Jurko?“ spýtal sa Róbert prekvapene.

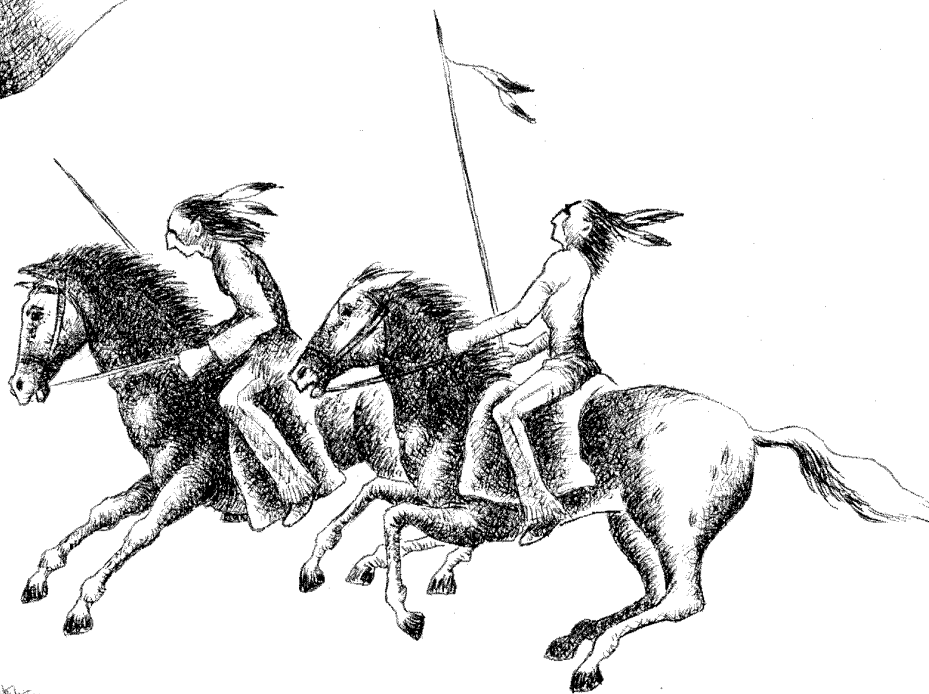
„Tie kríky sa pohli. Možno sú tam Indiáni. Ostaň tu sedieť a ja sa pokúsim zamaskovať naše stopy.“

Róbert začal plakať a tíkol rukami okolo seba. Teraz sa začal báť aj Juraj.

„Pst, buď ticho! Ak nás počujú, sme stratení!“ Ale Róbert sa rozplakal ešte hlasnejšie.

„Prosímť a, Róbert, upokoj sa. Ak sú tu Indiáni, tak nás začujú.“

Róbert prestal plakať, ale začalo sa mu čkať. Snažil sa to potlačiť a poslúchnuť Juraja. Zrazu Juraj počul Róberta nahlas vykriknúť a zbadal, ako tmavá ruka vyahuje jeho kamaráta z krovia. Potom aj jemu nejaká ruka zapchala ústa. Pokúsil sa do tej ruky zahryznúť, ale Indián bol

rýchlejší. Uhol sa a okolo úst mu omotal pruh kože, takže Juraj nemohol vydať ani hlások. Tak sa bál, že sa takmer nevládal ani pohnúť. Róbert však kopal okolo seba a snažil sa vytrhnúť z rúk, ktoré ho držali.

Indián, ktorý držal Juraja, ukázal na cestu pred seba. Jurko poslúchol a šiel za ním. Nemalo zmysel pokúšať sa utiecť tomuto veľkému a rýchlemu mužovi, ktorý ho mohol zastreliť jediným šípom. Druhý Indián postavil Róberta na zem a takisto ho nechal ísť pred sebou. Róbert sa však snažil znova uniknúť do krovia. Indián ho hneď chytil a pevne ho zovrel.

„Ty si chytil statočného bojovníka, ja dieťa,“ prehodil Indián, ktorý niesol Róberta. O chvíľu ho znova postavil na zem. Róbert sa opäť pokúsil o útek. Teraz sa Indián rozhneval a strelil Róbertovi zaucho. Druhý Indián ľahko popchol Juraja lak om a naznačil mu, aby pokračoval v chôdzi.

Juraj si stále pripomínal otcove slová: „Neplač a nekrič, buď statočný, aj keď sa bojíš!“

Ešte nikdy neprežíval taký strach, ale otcove rady mu boli vždy prospešné. Rozhodol sa teda, že bude podľa nich konať aj teraz.

Keby som mal voľné ústa a mohol poradiť Róbertovi, aby bol pokojný a nepokúšal sa o útek. Rád by som mu pomohol, ale ako? Takéto myšlienky sa mu rojili v hlave. Ale dobré rady by už Róbertovi v tejto chvíli nepomohli. Sklesnuto visel v Indiánových rukách a len slabo stenal.

Práve prechádzali okolo čistiny, kde stál Boylanov dom. Už počul vyť svojho psa Šepa. Bolo to zvláštne vytie, ktoré vydával len vtedy, keď boli nablízku Indiáni. Kedykoľvek Boylanovci počuli toto zavýjanie, opustili dom zadnými dverami a odkradli sa do úkrytu. Bola ním pivnica, ktorú otec vykopal pod nízkou skalou na kraji lesa.

Juraj dúfal, že matka s pani Stewardovou a de mi sú v bezpečí úkrytu. Uvažoval, čo asi Indiáni urobia. Práve prešli poslednou zákrutou a pred nimi stál ich dom. Juraj sa naľakal, keď v ňom zbadal najmenej tucet Indiánov. Tváre mali pomaľované červenou a bielou farbou a vydávali nepríjemné zvuky. Z domu vynášali rôzne veci. Biele posteľe, farebné prešívane deky, hodiny, misu, kotlík a ďalšie kuchynské nádoby, ktoré Juraj na tú diaľku lenť ažko rozo-

znával. Vo vzduchu poletovalo perie z vankúšov a potom sa z jedného okna vyvalil tmavosivý oblak dymu.

Juraj sa potkýnal na ceste, kým sa mu dom úplne nestratil z dohľadu. Cítil len tlak Indiánovho luku na chrbte a v duchu si kládol otázku, ako je možné, že ďalej rastú kvety a vtáci spievajú, akoby sa nič nedialo. Je to vôbec pravda, že ešte pred polhodinou sa aj jemu zdal deň radostný a krásny?

O chvíľu prišli na malú čistinku. Bolo tam asi dvadsať bojovníkov. Keby to len vedel otec, vzdychol si Juraj.

Indiáni im uvoľnili ústa a zviazali im ruky aj nohy. Róbert začal znova hlasno nariekať.

„Buď ticho!“ okríkol ho Juraj netrpezlivo. „Už sa konečne upokoj!“ Keďže plač neprestával, skúsil to Juraj znova: „Tvoj krik ich len podráždi. Všetci muži z osady nás budú hľadať a ešte pred zotmením nás určite nájdú.“

Ale Róbert len plakal, akoby nič nepočul. Indiáni si posadali do kruhu a zdalo sa, že sa o niečom radia. Občas sa niektorý z nich pozrel zlým pohľadom na Róberta.

Určite hovoria o nás. Možno sa rozhodujú, čo s nami urobia. Táto myšlienka ho desila. Čo sa stane, ak ich rodičia nenájdu?!

Konečne sa Indiáni zdvihli. Jeden z nich rozviazal chlapcov a posadil ich na koňa. Pevne ich k nemu priviazal a uzdu obtočil okolo krku svojho koňa. Všetci bojovníci mali tváre pomalované bojovými farbami. To Róberta znova vystrašilo a opäť sa rozplakal. Indiáni tiež vysadli na kone a celá skupina vošla do hustého lesa.

Róbertov plač začal Juraja hnevať.

„Bud' statočný, veď plačom zbytočne strácaš silu. A tú budeme potrebovať neskôr, keď sa nám naskytne príležitosť na útek.“

„Nemôžem za to, Juraj, ale strašne ma bolia nohy od remeňov.“

Juraj sa pozrel na Róbertove nohy. Remene sa mu naozaj zarezávali do členkov, nohy mal opuchnuté a krvavé. Juraj bol presvedčený, že mu Indiáni remene povolia, keď uvidia, že ho to zbytočne bolí. Aj jeho už začali bolieť nohy, preto sa snažil usmerniť koňa bližšie k sprievodcovi, ktorý ich viedol. Potom zavolať na Indiána: „Pozri sa na jeho nohy!“

Keď sa Indián obzrel, ukázal mu opuchnuté Róbertove nohy. Indián chlapca určite ľutoval, ale teraz sa len usmial. Potom zavolať na iného Indiána a ukázal mu na chlapcove nohy. Ale aj ten sa iba usmial. Juraj sa však tak ľahko nevzdával. Stále volal na Indiánov a ukazoval na Róbertove nohy. Konečne Indián, ktorý viedol skupinu, dal zastaviť, obrátil koňa a šiel k Jurajovi. Ten mu ukázal Róbertove nohy, ktoré už teraz boli fialové. Indián sa na Róberta takmer ani nepozrel a rozviazal remienky na Jurajových nohách.

„Nie,“ kričal Juraj, „nie moje, ale jeho!“ Chcel Indiána zadržať, ale ten mu medzitým celkom uvoľnil remene. Potom prišiel ďalší Indián k Róbertovi a čiastočne povolil aj tie jeho.

Jazda bola teraz pohodlnejšia a Róbert len slabo vzlykal. Bezmocne sa kolísal v remeňoch, ktorými bol priviazaný.

Ešte dobre, že mu neuvoľnili všetky, pomyslel si Juraj. Určite by bol už niekoľkokrát spadol z koňa.

Boli v sedle už niekoľko hodín. Indiáni ani jediným posunkom nenaznačili, že by si chceli

oddýchnuť. Juraj vedel, že každým okamihom sú ďalej od domova. Nájde ich otec? Potom si s pocitom strachu uvedomil, že rodičia už možno ani nežijú. A ktovie, či im Indiáni nepodpálili dom?

V žalúdku mu škvrkalo, pretože od rána nejedol. Spomínal na jedlo, ktoré dnes pripravovala mama. Železný kotlík s fazuľou už visel nad ohňom, aj kohúta predsa chytil. K nemu mama vždy robila knedle z vajec a múky a šalát s cibuľou a pažitkou z ich záhrady.

Indián, ktorý šiel pred ním, prežúval niečo čierne a tvrdé. Juraj si všimol, že Indiáni jedli zo svojich zásob, ale na zajatcov si nikto nespomenul.

Konečne slnko zapadlo za obzor a na oblohe ostali len červené zdrapy mrakov. Už viem, prečo ma otec otužoval, uvažoval Juraj. Je neuveriteľné, čo tí Indiáni vydržia.

Medzitým sa na krajinu spúšala noc. Asi o hodinu prišli na čistinu. Osvetľoval ju mesiac a niekde blízko žblnkotal potok. Tu chceli Indiáni prenocovať. Jeden z nich odviazal Róberta z koňa a postavil ho na zem. Tomu sa však podlomili nohy a zostal bezvládne ležať.

Potom Indiáni postavili na zem Juraja. Pokúsil sa urobiť niekoľko krokov, ale ani jemu sa to nepodarilo.

Chvíľu ticho ležal, potom pošepkal Róbertovi: „Niekdé blízko počujem potok. Podme sa napiť.“ Róbert sa naň uprene díval, ale nepovedal ani slovo. Vyzeralo to tak, že svojho priateľa nespoznáva. Juraj šiel teda k potoku sám. Keď sa napil, nabral vodu do dlaní aj pre Róberta. Ale ten vôbec nechcel piť.

Juraj si ľahol k nemu na zem a započúval sa do zvukov lesa. Každé zapraskanie alebo zašušanie v ňom prebudilo novú nádej, ale záchrana neprichádzala.

Konečne jeden z Indiánov priniesol chlapcom dva plátky sušeného mäsa. Bolo čierne a špinavé, ale Jurajovi to neprekážalo, lebo bol hladný. Takmer mu chutilo. Róbert zjedol zo svojho dielu len kúsok a zvyšok hodil na zem.

„Zjedz aj môj diel, Juraj, mne by z neho bolo zle,“ zašepkal.

Keď Juraj zjedol mäso, priniesol im Indián deku a prikázal: „Spite!“ Juraj sa pritisol k Róbertovi a obaja sa prikryli. O chvíľu zistil, že

Róbert už spí. Ešte nikdy sa Juraj necítil taký úbohý a sám. Zdalo sa mu, že ani Boh nepočuje jeho modlitbu. Stále počúval, či niekto neprihádza, ale márne. Čo zabránilo otcovi prís ? Po dlhom čase aj Juraj predsa len zaspal.

5. Zvláštne pretahovanie

Juraja prebudilo ranné šumenie lesa. Vtáci spievali, malé zvieratká pobiehali v húštine a lístie na stromoch akoby čosi nežne šepotalo. Jurajovi vytryskli slzy. Niekoľko Indiánov chystalo oheň na prípravu raňajok, ale Juraj vedel, že zakrátko sa vydajú na ďalšiu cestu. Bolo mu jasné, že ich otec už nenájde. Róbert sa práve prebudil, a tak si Juraj rýchlo utrel oči. Priateľ nesmie spoznať jeho obavy.

„Vyspal si sa dobre, Róbert?“ Juraj sa snažil dať svojmu hlasu čo najbodrejší tón. Ale Róbert len čosi zamrmlal a vydesene sa naňho pozrel. Potom začal znova plakať. Bol to naozaj ten chlapec, s ktorým sa ešte včera šplhal na strán? Róbert vzlykal čoraz hlasnejšie. Dvaja Indiáni pribehli k nemu, mávali vojnovými sekerami a kričali naň. Chlapec však plakal ešte hlasnejšie a Jurajovi ho bolo ľúto. Nechcú ho azda Indiáni zabiť pred jeho očami?

„Posaď sa a buď ticho, inak ti niečo urobia,“ šepkal svojmu priateľovi. Jurajovo pokojné správanie pomohlo. Róbert sa posadil a potlačil vzlyky. Indiáni priniesli chlapcom kukuričnú kašu so sušeným mäsom. Jurajovi sa indiánska strava neprotivila, ale Róbert znova jedol len málo.

Bojovník, ktorý ich včera strážil, doviedol chlapcov k osedlanému koňovi. Róberta naň zdvihol a pevne ho priviazal. Zdalo sa, že mu pôsobí potešenie pri ahovať remene okolo Róbertových nôh čo najpevnejšie a dívať sa, ako okolo nich presakuje krv.

Juraj od zlosti očervenel a horúčkovito rozmýšľal, ako mu pomôcť. Vytrhol obe vrecká zo svojej koženej kazajky a dal ich Indiánovi do ruky. Pritom ukazoval na Róbertove nohy a volal: „Zasuň ich pod remene! Ale rýchlo, hneď to urob!“

Zapochyboval, či ho Indián rozumie, ale ten to pochopil. Pomaly uvoľnil Róbertove nohy, ovinul vrecká okolo jeho boľavých členkov a remene upevnil už potom oveľa jemnejšie. Róbertovho koňa priviazal k svojmu.

Ďalší bojovník priviedol krásneho hnedého koňa, dal prekvapenému Jurajovi do rúk uzdu a odišiel k svojmu koňovi.

„Dnes ma už nespútajú?“ čudoval sa Juraj. „Dali mi dokonca vlastného koňa a sám ho môžem vies ? Vidím, že otcova rada bola naozaj dobrá. Vyplatí sa byť statočným, aj keď má človek smrť na jazyku.“ Pri tejto myšlienke sa trpko pousmial.

Už po niekoľkých dňoch pochytil zopár slov z indiánskej reči. Keď ich použil, hľadeli naň Indiáni prekvapene, ale milo. Stále pamätal na otcove slová a pozorne sledoval všetko, čo dialo sa okolo neho. Spoznával rôzne indiánske zvyky. Všimol si, že sa k nemu správajú každý deň lepšie, pretože s nimi spolupracuje.

Raz ráno ho zavolať jeho strážca. Juraj bol ešte ospalý, ale hneď poslúchol. Šiel s ním až k veľkému rúbanisku, kde sa pásli kone. Indián na ne ukázal a povedal: „Pod', zaženieme ich do tábora.“

Juraj si uľahčene vydýchol. Naháňať kone bola celkom príjemná zábava. Prvýkrát po dlhom čase sa Juraj smial a Indián s ním. Keď ich všetky po-

chytali, Juraj už lenť ažko lapal dych. Ale Indiánovi táto naháňačka vôbec nevadila. Ponáhlal sa dlhými a rýchlymi krokmi a Juraj ho musel stále dobiehať. V tábore mu ďalší Indián priniesol raňajky, no teraz už oveľa väčšiu porciu ako inokedy.

„Možno ani nie sú takí zlí,“ uvažoval Juraj. „Keď už musím ísť s nimi, pokúsím sa to zvládnuť čo najlepšie. Možno sa mi niekedy podarí utiecť.“ Ale hlad bol silnejší ako myšlienky, a tak začal rýchlo hltáť kukuričnú kašu.

Jeho najväčšou túžbou bolo dostať sa do nejakej osady alebo mesta a tam požiadať o pomoc pre seba aj pre Róberta. Dúfal, že mu Indiáni nechajú väčšiu voľnosť a on pri prvej príležitosti ujde. Chcel s nimi spolupracovať, aby si získal ich dôveru.

Od tej chvíle pomáhal Indiánom ešte usilovnejšie. Ráno s nimi zaháňal kone a nakladal zásoby. Večer zas pomáhal skladať. Ani pri príprave jedla nezostal nečinne stáť. Lúpал kukuricu, krájal sušené mäso a potom všetko miešal dohromady. Keď ešte pridal do toho trochu divej cibule, ktorú našiel v lese, boli Indiáni s jedlom spokojní.

Juraj dúfal, že jeho postoj ovplyvní aj Róbertovo správanie. Ale ten bol stále rovnaký. Keď mu Indiáni dali nejakú prácu, zostal nečinne stáť a len zvesil hlavu. Zostal ležať tam, kde ho večer rozviazali. Pred každou cestou ho museli opäť priviazať, lebo by spadol z koňa. Ich hnev voči tomuto chlapcovi rástol zo dňa na deň. Správali sa k nemu hrubo, kričali naň, ale on na to nereagoval.

Asi po troch týždňoch jazdy došli k veľkému indiánskemu táboru. Na trávinatej rovine stálo asi sto vigvamov. Indiáni ich stavali zo zvieračích koží, ktoré napínali na podpery. Stany mali kruhový pôdorys a jeden veľký, voľne upevnený kus kožušiny slúžil ako dvere. Desiatky indiánskych žien a detí vybehli z vigvamov a zdravili prichádzajúcich bojovníkov. Aj psi sa prebudili z poludňajšieho spánku a so štekaním pobiehali okolo.

Indiáni na Juraja na chvíľu zabudli. Nie však nadlho. Len čo sa bojovníci víťali so svojimi rodinami, stali sa obaja chlapci stredobodom pozornosti. Veď boli najcennejšou korisťou celej výpravy. Staré Indiánky so záujmom ohmatávali

ich svetlú pokožku. Malé deti si ich zvedavo obzerali a psi nedôverčivo vrčali. Juraj sa necítil dobre. Nevedel, prečo si ich tak obzerajú a čo s nimi urobia. Pri prechádzke táborom zbadal bojovníka, ktorý ho cestou strážil. Volal sa Woonsak.

„Podťe so mnou, povedal chlapcom indiánskym jazykom.

„Chce, aby sme šli s ním,“ prekladal Juraj Róbertovi.

Indián ich doviedol k vigvamu v strede tábora.

„Tu bývam,“ vysvetľoval Woonsak, „zostanete tu s mojou ženou a s naším dieťaťom.“

„Hovorí, že máme zostať s jeho rodinou,“ prekladal znova Juraj a sám sa čudoval, ako rýchlo sa naučil indiánsku reč.

Dni sa míňali pomaly a Juraj pomáhal Woonsakovi, ako sa len dalo. Keď Woonsak odišiel s ostatnými mužmi na lov, zostali obaja chlapci v tábore. Juraj sa pokúšal Róberta rozveseliť, ale nedarilo sa mu to. Ten sedel celý deň nečinne v tieni Woonsakovho vigvamu.

„Pod' sa najesť, Róbert, dostal som od jednej ženy miskú dobrej polievky,“ volal na neho Jurko.

„Nemám chuť na také jedlo.“

„Nehovor mi, že nie si hladný. Včera ani dnes si ešte vôbec nejedol. Skús si vziať aspoň trochu.“

„Nie, prosímť a, nenúť ma. Nechápem, ako to môžeš jesť.“

„Je pravda, že mamine jedlá boli lepšie, ale ani indiánske nie sú najhoršie. Musíš si zvyknúť na ich chuť. Pod', najedz sa trochu. Treba ti zosilnieť, aby sme vydržali cestu domov, keď sa nám naskytne možnosť na útek.“ Róbert odsunul Jurajovu ruku od seba a dal sa do plaču. „Ja naozaj nemôžem, Jurko.“

„Dobre. Pod' teda so mnou na prechádzku okolo tábora. Na druhej strane tečie priezračný potok s chladnou vodou. Možno vyhladneš, keď sa trochu prebehneme.“

„Som veľmi unavený. Nechaj ma, prosím ťa, na pokoji,“ zašepkal a ľahol si pri vigvame.

Juraj len pokrútil hlavou a rozhodol sa ísť sám.

Asi týždeň po ich príchode zobudil v noci Jurka veľký hluk a smiech. Potichu sa priplazil k vchodu a videl, že Indiáni sedia v strede tá-

bora. Jeden z nich bol dokonca tak blízko, že sa ho Jurko mohol takmer dotknúť. Asi sa zišli na dôležitú poradu.

Hoci pozorne počúval, rozumel len málo, lebo hovorili veľmi rýchlo. Niektorí bojovníci potom vstali a odišli, ale hneď sa vrátili s veľkými batohmi. Vyzerali ako tie, ktoré Juraj často pomáhal nakladať na kone.

Jeden starý Indián sa postavil a vysypal obsah prvého batoha na zem. Jurajovi sa zatajil dych. Bol tam riad, rôzne kuchynské potreby a ozdobné predmety, ktoré Indiáni určite niekomu zobrali.

Tieto veci som teda tak starostlivo priväzoval na koňa, hovoril si v duchu. Potom Indiáni vysypali ďalší batoh a Juraj spoznal modrý kameninový hrniec, do ktorého dávala mama smotanu, medený kotlík a skrinku na vreckovky. Boli tu aj deky a prešívane prikrývky. Najradšej by sa bol rozkričal, ale nesmel. Radšej zostal ticho sedieť a potláčal slzy.

Skôr ako sa zo všetkého spamätal, postavil sa starý silný Indián a dal akýsi stručný rozkaz. Juraj si myslel, že je to náčelník. Hneď začali všetky veci

rozdeľovať na dve hromady. Len deky a plachty dávali osobitne. Potom starý Indián urobil paličou na zemi čiaru, ktorá rozdelila sediace skupiny na dve polovice. Nato z každej zavolať jedného bojovníka. Koženým remeňom im zviazal pravé ruky. Postavili sa do stredu tak, aby deliaca čiara bola medzi nimi. Na daný povel sa snažili pretiahnuť jeden druhého na opačnú stranu.

Juraj sa trochu vyklonil, aby ich mohol lepšie sledovať. Od svalnatých tiel bojovníkov sa odrážalo svetlo táborového ohňa, plamene akoby tancovali na ich chrbtoch a rukách. Starý Indián vybral protivníkov dobre. Bol to vyrovnaný boj. Konečne sa podarilo Indiánovi na ľavej strane podlomiť nohy svojmu súperovi. Ten padol dopredu, ale hneď sa postavil, urobil krok späť, zatiahol nabok a potom prudkým trhnutím opäť dozadu. Predstieral krok dopredu, ale nohu rýchlo vtiahol späť a strhol súpera k sebe. Ten sa potkol a už sa zdalo, že je rozhodnuté. Ale Indián predsa vyrovnal a znova sa pevne vzoprel.

Až do tejto chvíle sedeli Indiáni mlčky, ale teraz začali súperov povzbudzovať. Čím dlhšie trval zápas, tým viac sa na súperoch prejavovala úna-

va. Potom sa jednému z nich podarilo pretiahnuť soka s vypätím všetkých síl na druhú stranu. Boj bol rozhodnutý. Zví azil Indián na ľavej strane.

Ostal stáť v kruhu, tvár mal nehybnú ako z kameňa a ruky hrdo skrížil na hrudi. Ostatní nahlas prejavovali radosť.

Juraj bol smutný, lebo cena, ktorú získal tento hrdý Indián, patrila jeho matke.

Teraz opäť vystúpil starý Indián, zdvihol ruku a hluk stíchol. Povedal pár slov jednému bojovníkovi, ktorý patrila do skupiny porazeného. Ten sa zdvihol, vzal mamine prešívane deky a hodil ich na kopu, ktorá patrila ví azovi.

Tak preto bolo pre ahovanie, uvažoval Juraj. Malo sa rozhodnúť, komu budú patriť deky.

Indiáni si začali deliť korisť. Juraj zbadal mamine hodiny. Jeden Indián si ich obzeral a točil ručičkami na obe strany.

„Nie sú to hodiny tvojej mamy?“ zašepkal za ním Róbert.

„Ako dlho už nespíš?“ pýtal sa Juraj.

„Ten krik ma zobudil. Ale je mi tak zle, že si zase pôjdem ľahnúť.“ Róbert sa len ťažko držal na nohách.

Juraj ďalej pozoroval Indiánov. S údivom zistil, že nikoho nemrzelo, ako dopadol súboj. Keď rozdelili korisť, opäť si sadli k ohňu a spievali. Juraj im nerozumel ani slovo. Jeden bojovník udieral v pravidelnom rytme na bubon, ktorý bol zhotovený z vydľabaného kmeňa a bol potiahnutý kožou. Patrili k nemu asi dvadsať centimetrov dlhé paličky. Na konci každej bola guľka z kože naplnená srsou. Prisadli si ďalší traja bojovníci a začali bubnovať do rytmu, ktorý sa stále zrýchľoval.

Juraj to pozoroval s otvorenými ústami. Znovu spomínal na chvíle strávené doma. Aj oni sedávali pri krbe a spievali. Mnohé piesne zo spoločných rodinných pobožností vedel spamäti. Niektoré ho naučili už starí rodičia. Spomínajú aj oni naň tak ako on na nich? Ako často sa modlil, aby sa s nimi mohol stretnúť!

Vtom ako na povel skočilo do kruhu niekoľko bojovníkov a tancovali zvláštny tanec. Striedavo sa prehýbali, krútili, vyskakovali a hlasno výskali. Do kruhu skákali ďalší a ďalší, až nakoniec všetci tancovali okolo ohňa.

Juraj ich dlho pozoroval. No potom usúdil, že bude lepšie, keď si pôjde ľahnúť. Zdalo sa mu, že

z tmy naň vyskakujú tancujúce tiene. Odvtedy ako ho odvliekli z domu, sa ešte nikdy necítil taký opustený a nešťastný ako teraz. Hluk zvonku ho utvrdzoval v presvedčení, že si na takýto život nikdy nezvykne. Musí nejako nájsť cestu domov. Nevedel, kedy sa mu naskytne príležitosť utiecť, ale uisťoval sa, že ten deň musí prísť. S tichou modlitbou na perách konečne zaspal.

6. Bud' statočný, Róbert!

Juraj sa vystrel pod dekou a otvoril oči. Do vigvamu dopadalo ranné svetlo. Spomenul si na divý nočný indiánsky tanec a rýchlo sa posadil. Zvonku počul hlasný rozhovor, a tak sa vyklonil von. Veľký priestor medzi stanmi zíval prázdnotou a bojovníci pobehovali po tábore.

Asi som zaspal, myslel si Juraj. Zvyčajne bol prvý, kto išiel spať, ale aj prvý vstával. Len minulú noc sa dlho prevracal na lôžku.

Keď sa lepšie rozhliadol, videl ženy, ako ukladajú sušené mäso a zeleninu do vakov a bojovníci to nakladajú na kone. Ostatní Indiáni balili deky a výstroj, z čoho Juraj usúdil, že opustia tábor. Juraj sa obrátil, že si zbalí deku a všimol si, že aj Róbert sa už zobudil.

„Myslím, že dnes opustíme tábor. Indiáni, ktorí nás sem doviedli, už nakladajú batožinu na kone. Radšej už vstávaj.“

Z Róbertových očí vytryskli slzy a tiekli mu po vychudnutej tvári. „Juraj, ja nemôžem. Hlava ma bolí, pália ma oči, tak by som chcel, aby tu bola mama.“

„To ti verím. Aj ja by som si to prial. Ale nie je tu a my dvaja na tom nič nezmeníme. Aspoň teraz nie.“ Položil Róbertovi dľaň na rozpálené čelo.

„Verím ti, že si naozaj chorý, ale aj tak musíš vstať. Keby si jedol, určite by ti bolo lepšie.“

Juraj vyliezol z vigvamu a rozbehol sa na lúku, kde sa pásli kone. Keď prišiel bližšie, uvidel pripraveného na cestu len Róbertovho koňa. Zaujímavé, povedal si v duchu a bežal ďalej.

Tu ho za plece pevne chytila nejaká ruka. Obrátil sa a prekvapene pozrel do Woonsakovej tváre. Hnevá sa naň, že zaspal?

„Čo sa robí?“ spýtal sa. „Ty si statočná bledá tvár. Na túto výpravu s nami nepôjdeš. Ale ten druhý chlapec pôjde s nami.“

Juraj sa zľakol. Pozrel sa na mocného Indiána a nemohol tomu uveriť. Chcú Róberta od neho odlúčiť? Nemôžem predsa zostať v tábore a nechať chorého Róberta napospas Indiánom! Na

to doteraz ani nepomyslel. Kto sa bude o choroého chlapca stara ?

„Nie, Woonsak,“ koktal. „Róbert je môj priateľ, pôjdeme spolu.“ Ale Woonsak neodpovedal, len pokrútil hlavou. Juraj sa vracal do tábora s hlavou plnou rôznych myšlienok. Vošiel do vigvamu a díval sa na Róberta. Ten tu ležal v takej polohe ako predtým. Pomohol mu postaviť sa na nohy.

„Pod', Róbert, potrebuješ čerstvý vzduch.“ Róbert sa vypotácal zo stanu, ale vonku spadol.

„Róbert, tvoj kôň je už osedlaný. Pôjdeš len ty. Mňa Indiáni nechcú vziať so sebou. Chcú nás rozdeliť, rozumieš?“

Róbert sa neprítomne díval a zdalo sa, že svojho priateľa ani nevníma.

„Počúvaj, Róbert, aj keď s tebou nebudem, ty to musíš zvládnuť. Buď statočný. Skús to, jedz všetko, čo ti dajú, no najmä neplač.“

Róbertov pohľad bol však prázdny.

„Je úplne jedno, či s ním hovorím anglicky alebo indiánsky, pretože nič nevníma,“ uvažoval v duchu Juraj. Bolo mu jasné, že spoločný útek sa stáva snom. On skôr zomrie hladom a smútkom po domove.

Vtom sa objavil Woonsak s dvoma miskami duseného mäsa. Každému chlapcovi dal do ruky jednu a pozoroval ich. Juraj vytiahol veľký kus mäsa a s chuťou do neho zahryzol. Róbert postavil svoju misku na zem.

„Jedz,“ prikazoval Woonsak.

„Musí tomu rozumieť,“ uvažoval Juraj, Woonsak mu to hovorí anglicky.

„Nechcem,“ odpovedal Róbert.

„Jedz,“ rozkázal znovu Woonsak, ale s väčším dôrazom. Róbert sa však ani nepohol. Woonsak zdvihol misku, chytil Róberta za vlasy, dal mu ju až k ústam a čosi nahnevane mrmlal. Róbert kričal, dusil sa jedlom, kus mäsa mu spadol za košeľu, ale Woonsak ho stále nútil jesť. Medzitým jeho krik privábil ďalších Indiánov, ktorí Woonsaka ešte povzbudzovali. Juraj sa obával, že sa jeho priateľ zadusí. Konečne sa Woonsakovi podarilo postaviť Róberta na nohy, ale jemu sa podlomili kolená a opäť klesol na zem. Juraj si zakryl tvár rukami, aby nič nevidel.

Potom počul Róbertovo volanie: „Jurko, poď sem, prived' si koňa! Prečo nejdeš? Čakajú na teba!“ Juraj zdvihol hlavu a videl, ako Indiáni

priväzujú Róberta ku koňovi. Uvedomil si, že jeho úbohý priateľ nič nepochopil.

Vychytil sa za nimi. Na kraji čistiny bolo všetko pripravené na odchod. Jeden bojovník viedol Róbertovho koňa za uzdu.

„Jurko! Jurko!“ volal Róbert.

Skupina bojovníkov sa vydala smerom od tábora a Juraj bežal stále za nimi. Nekrič, Róbert, neplač a začni pravidelne jesť. Buď predsa statočný.

Ale vzdialenosť medzi ním a skupinou sa neustále zväčšovala. Skôr ako zmizli za zákrutou cesty, Juraj ešte zbadal, ako jeden z Indiánov mával pred Róbertom tomahavkom. A potom sa ozval príšerný výkrik. Ešte nikdy nepočul Róberta takto vykriknúť. Ďalej už nevidel nič. Ostal sám. Vedel, že na tento výkrik nezabudne do smrti.

Toho dňa videli Indiáni Juraja prvýkrát plakať. Lahol si na prikrývky vo vigvame, trúchlil a spomínal, kým vyčerpaný nezaspal. Zobudil sa na poludnie. Najprv si šiel umyť tvár k rieke. Až do súmraku sa potuloval blízko tábora, ale nebol schopný zadržať slzy. Ako mohol mať rád

Indiánov? Spôsobili jeho nešťastie. Uniesli ho od rodičov a teraz ho oddelili aj od kamaráta.

Možno Róberta zabili. Pri tejto myšlienke sa opäť rozplakal. Celý deň, ba aj ten ďalší nič nejedol. Až na tretí deň si uvedomil, ako nesprávne koná. Posledné dni som len preplakal, a pritom som vždy Róbertovi vysvetľoval, že plač nepomôže, že je zbytočný a nezmyselný. Možno som Indiánov rozhneval tak ako Róbert. Zbalil deky a bežal k rieke, aby sa umyl. Keď sa vrátil, podala mu Woonsakova žena misku kukuričnej kaše. Rýchlo ju zjedol a požiadal o ďalšiu porciu. Len teraz si uvedomil, ako vyhladol. Ani Woonsaka odvtedy nevidel.

„Kde je Woonsak?“ spýtal sa jeho manželky. Snažil sa hovoriť jednoduchými vetami, aby mu rozumela.

„Woonsak odišiel na lov srncov a vtákov. Vráti sa.“

„Ďakujem,“ odpovedal Juraj. Bol rád, že aspoň Woonsak ho neopustil. Pretože nemal žiadnu prácu, pomáhal Woonsakovej žene. Rozvešľavali na tyč srnčie mäso, aby sa rýchlejšie usušilo. Indiánka sa na neho priateľsky usmieva-

la. Juraja mrzelo, že pred Indiánmi plakal a že ho môžu považovať za rozmazaného. Zaumienil si, že sa mu to už nestane. Nikdy neprejaví svoju slabosť. Tak si to predsa prial aj jeho otec.

Pri spomienke na otca videl pred sebou ako na obraze celú rodinu. Jeho túžba po domove bola silnejšia ako inokedy predtým. Veria ešte, že žije? Čo si o ňom pomyslí pani Stewardová, keď sa dozvie, že pripustil, aby ich rozdelili? Pochopia, že tomu nemohol zabrániť? S pribúdajúcimi myšlienkami rástla v ňom aj odvaha. Modlil sa, aby mal statočné srdce. Rozhodol sa, že všetko, čo urobí, bude slúžiť jedinému cieľu – úteku.

Najprv zistí, či jeho rodičia ešte žijú. Potom preskúma okolie, aby vedel, ktorým smerom má ísť. Raz sa predsa musí naskytnúť možnosť...

Keď sa Woonsak dopočul, že Juraj pomáhal jeho žene, neskrýval svoju radosť.

„Woonsak urobí malej bledej tvári luk a šípy. Potom bude chodiť s Woonsakom na lov.“

„Prosímť a, ukáž mi, ako sa robí luk a šípy,“ prosil Juraj. Veril, že sa mu to zide pri úteku. „Cestou z tábora sme šli územím bohatým na zver. Z ktorej strany sme šli?“

„Od juhu.“

Tak sa Juraj dozvedel, ktorým smerom by mal ísť, aby sa dostal domov.

Týždne teraz ubiehali rýchlejšie, pretože mali mnoho práce. Juraj pomáhal spracovávať srnčie kože, ktoré Woonsak doniesol z posledného lovu, sadil kukuricu a vykopával v lese jedlé koreňky. Niekedy, keď musela Woonsakova žena pracovať mimo tábora, strážil jej dieťa. Odhadoval, že má asi dva roky. Bolo už veľké a silné. Malo krásne, iskrivé tmavé oči a veľmi sa podobalo na svojho otca.

Ani mnohé iné ženské práce mu nerobiliť ažkosti. Keď raz Woonsak zbadal jeho zvedavú tvár, privinul si ho k sebe a povedal: „Choď sa hrať s ostatnými chlapcami!“ Juraj teda vybehol von za indiánskymi deťmi.

Na svojich potulkách táborom sa zoznámil so všetkými bojovníkmi. Raz ho k sebe zavolať starý Indián a daroval mu krásny pletený kožený bič. Iný mu dal zas opasok zdobený perleťou.

Jedného dňa ho Woonsak vzal so sebou a povedal mu, aby chytil koňa, na ktorom kedysi prišiel do tábora. Juraj objavil svojho hnedo-

bieleho koníka na konci lúky a priklusal na ňom k Woonsakovi. Oblúbil si tohto malého koňa, ktorý ho tak trpezlivo niesol na dlhej ceste. Medzitým sa dozvedel, že aj Indiáni ho majú radi. Volali ho Neko.

„Nekoť a poslúcha, môžeš si ho nechať,“ povedal Woonsak.

„Patrí mne?“ Juraj sa tešil a preháňal sa na koni po lúke. Krmil ho, česal, jazdil po čistine, niekedy aj po tábore s hlavou vztýčenou ako Indián a svojím novým bičom práskal vo vzduchu. Chcel dokázať, že vie jazdiť tak dobre ako oni.

Netrvalo dlho a Woonsak prekvapil chlapca ďalším darom. Dostal košeľu z kože, nohavice a mokašiny.

„Moja žena ti to urobila, pretože si jej pomáhal,“ vysvetľoval.

Juraj mal z týchto vecí takmer takú radosť ako z koňa. Odvtedy, čo žil medzi Indiánmi, stále nosil svoje pôvodné šaty. Občas si ich vypral v rieke a kúpal sa, kým mu nevyschli. Boli už obnosené a roztrhané. Rýchlo sa prezliekol a šiel sa ukázať Woonsakovi. Ten sa spokojne usmial. Keby nemal svetlú pokožku a vlasy, vyzeral by ako Indián.

„Ale ja nie som Indián,“ pripomínal si. „Som beloch, vnuk prisťahovalcov z Európy. Volám sa Juraj Boylan a nemôžem na to zabudnúť!“

Míňali sa týždne a mesiace. Juraj sa už mohol pohybovať voľnejšie. Obozretne začal s prieskumom cesty, ktorá viedla na juh, k domovu. Každý deň šiel trochu ďalej, ale vždy pri návrate do tábora zistil, že ho sleduje indiánsky stopár.

Musím sa správať tak, aby si strážca myslel, že cvičím koňa a nebude ma tak starostlivo sledovať. Je to moja jediná príležitosť, uvažoval Juraj. Vedel, že ak chce ujsť ešte tohto roku, musí to byť čo najskôr. Woonsakova žena nemala kalendár ako jeho matka, ale Juraj vedel, že sa blíži jeseň. Plody dozrievali, listy začali opadávať a pred týždňom sa skončil zber kukurice.

Nevedel, či jeho rodičia ešte žijú, ale aj tak chcel odísť. Keby nežili, mohol by sa vrátiť k starým rodičom.

Jedného dňa šiel zase po cestičke smerom na juh. Vzal si svoje indiánske oblečenie, luk a šípy, ktoré si urobil s Woonsakom. Prišiel až na rázcestie, odkiaľ sa vždy vracal späť. Na chvíľu sa

zastavil a potom sa rozhodol ísť ďalej na juhovýchod. Keby ho Indiáni sledovali, nevzbudzoval by také podozrenie. Dnes ešte stopára nevidel.

Opatrne sa rozhliadol a popohnal koňa k malému vršku. Po krátkom zaváhaní sa oprel kolenami do Nekových slabín a vybehol až hore. Na pahorku po pravej strane objavil indiánskeho strážcu. Sedel bez pohnutia na koni a sledoval Juraja. Ten však predstieral, že ho nevidí a popchol koňa ešte kúsok ďalej. Potom Neka zastavil, pretiahol sa, akoby bol unavený a vydal sa na spiatočnú cestu do tábora. Keď sa vrátil, správval sa k nemu Woonsak odmerane. Strážca musel prísť už skôr a prezradiť mu svoje podozrenie, myslel si Juraj.

„Malá bledá tvár dnes jazdila príliš ďaleko,“ povedal Woonsak, „mohla zablúdiť.“ Juraj prikývol a vliezol do stanu. V noci sa Indiáni znovu zhromaždili na čistine, ale hovorili tak ticho, že ich vôbec nerozumel. Ráno ženy strhli vigvamy a všetko zbalili do kožených vakov. Muži upevnili náklad na kone a tábor prestal existovať. Jurajovi to bolo čudné, pretože zima už bola pred dvermi.

„Tohto roku je so všetkými plánmi koniec,“ hovoril si. „Počas cesty sa mi nepodarí ujsť. Musím sa zmieriť s tým, že tu zostanem dlhšie. Možno na budúci rok. Indiáni ma predsa nebudú sledovať stále.“

7. Na vojnovom chodníku

Lístie sa sfarbilo do hneda, krútilo sa vo vetre a padalo na zem. Indiáni postupovali rýchlym tempom ďalej na sever a Juraj šiel s Woonsakom na čele skupiny. Bol tým nešťastnejší, čím viac sa vzdďaľovali od jeho domova.

Slnko sa celý deň ani neukázalo a Juraj sa chvel od zimy. Keď mu dal Woonsak košeľu a nohavice z kože, bolo mu v nich teplo. Ale vtedy bolo leto. Teraz vial ostrý vietor.

Na poludnie došli na rúbanisko a tam si chvíľu oddýchli. Juraj bol rád, že sa môže voľnejšie pohybovať a behal okolo koňa, aby sa zohrial. Woonsak k nemu prišiel a dal mu deku.

„Vezmi si ju, malý biely brat,“ povedal Indián. „Tak sa hrejú Indiáni.“ Zároveň mu ukázal, ako sa má do deky zabaliť a zahnúť jej konce tak, aby sa mu nezošmykla.

„Woonsak ťa naučí všetko, čo má vedieť každý správny Indián. Už čoskoro budeme tam,

kde sa staneš dobrým Indiánom.“ Po týchto slovách odišiel. Juraj ešte dlho uvažoval, čo tým vlastne myslel.

„Kam ma to vedú? Som predsa synom prista-hovalca. Nemôžem nikdy byť dobrým Indiánom.“ Ale jeho úvahy boli prerušené Woonsakovým pokynom, aby opäť vysadol na koňa. Aj ostatní Indiáni vhupli do sediel a pokračovali v ceste na sever. Zo svojej batožiny si Juraj vybral kus suše-ného mäsa a pomaly ho žul. Presne si spomínal na chvíľu, keď ho jedol prvý raz. Dnes mu je táto chuť taká príjemná ako chuť maminých buchiet.

Keď sa začalo stmievať, zastavil Woonsak koňa, počkal na Juraja a spýtal sa: „Je ešte ma-lému statočnému bojovníkovi zima?“ Pritom položil Jurajovi ruku na plece.

„Už je to lepšie,“ odpovedal chlapec. Uvedo-mil si, že deka veľmi dobre udržuje teplo, ale nechcel to Woonsakovi jednoznačne priznať. Preto mu povedal: „Mama mi vždy v zime ušila koženú vestu a do nej dala teplú vložku z ovčej kožušiny. V tej mi bolo naozaj teplučko.“

Woonsak na to neodpovedal a šiel opäť mlčky dopredu.

Po troch dňoch cesty došli na veľké rúbansko, kde zrejme Indiáni táborili častejšie. Boli tu malé kôpky popola a zvyšky vigvamov. Juraj sa od Woonsaka dozvedel, že sa tu zdržia dlhšie. Bolo mu to čudné, ale nevypytoval sa. Pomáhal Woonsakovi a jeho žene stavať provizórny stan. Poriadne unavený sa potom zabalil do deky a hneď zaspal.

Na svitaní bolo úplne jasno. Počul cválať kone a zvedavo vyzrel von. V tábore videl len ženy a zopár vráskavých starcov, ktorí sedeli ako kamenné sochy a fajčili svoje veľké fajky. Márne sa ich Juraj vypytoval, kam šli mladí bojovníci. Potom požiadal o vysvetlenie Woonsakovu ženu. Tá mu však prísne povedala: „Pomôž mi rozložiť oheň a nevypytuj sa.“

Keď zjedol porciu mäsa, ktorú mu ohriala nad ohňom, šiel osedlať svojho koňa. Ale ani jeho nemohol nikde nájsť. Pískal a volal ho, ale Neko neprichádzal. Určite ho vzali so sebou. Juraj sa cítil opustený. Prečo ho tu nechali len so ženami a mlčiacimi starcami?

O niekoľko dní sa bojovníci vrátili. Smiali sa a hlasno rozprávali. Na koňoch boli upevnené

veľké balíky. Keď ich zložili a otvorili, Juraj zisťoval, že je tam porcelánový riad, medené kotlíky, mužské a ženské odevy, strieborné príbory, vazy a svietniky.

„Zas podnikli lúpežnú výpravu a okradli chudobných osadníkov,“ rozmýšľal. „Preto mi nechceli povedať, kam všetci odišli.“ Vtom zbadal svojho koňa.

„Neko,“ zvolal a rozbehol sa k nemu. Oboma rukami mu objal šiju a pritisol na ňu svoju tvár. „Tak oni ťa zobrali so sebou? Ale ja sa na teba nehnevám. Viem, že ty za to nemôžeš. Keby si len mohol hovoriť a povedať mi, kde si bol, aby sme zašli do tej osady“.

Potom sa Juraj vrátil k Indiánom a pozoroval ich pri vybaľovaní. Niektorých vôbec nepoznal. Vyzerali hrozivo, lebo boli pomalovaní bojovými farbami. Priblížil sa k nim, aby si ich lepšie obzrel a strýpol v nemom úžase. Každý z nich mal na opasku niekoľko skalpov!

Jurajovi prišlo zle. Len s námahou zadržal výkrik. Zrazu stál vedľa neho Woonsak a bez jediného slova ho viedol nabok. Dal mu do ruky veľký balík a chcel, aby ho Juraj otvoril. Ale Juraj

bol šokovaný z toho, čo videl a balík mu vypadol z rúk. Vykĺzlo z neho chlapčenské oblečenie v jeho veľkosti, topánky, pančuchy, nohavice, košeľa, a dokonca aj teplá kožená vesta s vložkou.

„To všetko je tvoje,“ povedal Woonsak s úsmevom.

Tieto ponožky plietla nejaká mama pre svojho syna. A s rovnakou láskou šila aj tieto teplé nohavice, košeľu a vestu. Koľko dní a týždňov jej to trvalo?

Woonsak vzal vestu a prehodil ju Jurajovi cez chvejúce sa plecia. Juraj bol zmätený. Nechcel, aby mu robili radosť takýmto spôsobom. Ale bol to predsa on, kto vyslovil takéto pranie. Strhol si vestu z pliec a hodil ju na zem. Bolesť a hnev sa zmenili na vzlyky a začal dupať po balíku s oblečením. Indiáni, ktorí stáli nablízku, prerušili prácu a uprene sa naň dívali. Tí, ktorí ho poznali, boli prekvapení, cudzí bojovníci sa tvárili rozhnevane. Juraj cítil, že musí odísť. Bez ďalšieho uvažovania sa rozbehol k lesu. Po tvári mu stekali veľké slzy. Počul za sebou približujúce sa kroky. Snažil sa bežať rýchlejšie, ale zakopol o veľký koreň a spadol. Zdvihli ho silné ruky a dostal pár faciek.

Zakrýval si tvár a nohami kopal svojho protivníka, ktorý mu medzitým strhol z pliec deku. Rýchlym pohybom sa mu podarilo vyšmyknúť. Rozhnevaný Indián, ktorý stál pred ním, patril k Woonsakovmu kmeňu.

„Je mi úplne jedno, či zamrznem,“ kričal Juraj. „Nechcem vašu špinavú deku! Nenávidím vás!“

Indián si prehodil deku cez plecia a vliekol brániaceho sa chlapca k Woonsakovmu stanu. Juraj vběhol dnu a potom hodil Indiánom pod nohy svoje oblečenie, perleťou zdobené mokašiny, opasok aj bič. Woonsak sa naň smutne a mlčky díval.

Juraj nevedel, ako by dal ešte viac najavo svoj odpor. Vošiel do stanu a ľahol si. Ale chladný vietor prefukoval dierami a Juraj nemohol od zimy zaspať. Nemal deku, ktorou by sa prikryl, a jeho odev ho veru nezohrial. Rozmýšľal o tom, čo sa stalo, až konečne zaspal.

Keď sa ráno prebudil, našiel vedľa seba deku, mokašiny, bič aj opasok. Určite mu to doniesol Woonsak. Hanbil sa za to, že sa včera neovládol, ale bol presvedčený, že konal správne. Aspoň

Indiáni vedia, že nesúhlasím, keď zabíjajú alebo okrádajú ľudí. Určite by si aj jeho rodičia priali, aby prejavil rozhorčenie nad takýmito zločinmi. Ale napriek tomu som sa nemal tak správať.

Až keď sa lepšie rozhladel, zbadal, že Woon-sak sedí vedľa neho. Indián sa neusmial, len pohybom ruky ukázal, aby si vzal mokasíny a deku. Juraj s uľahčením poslušol, pretože bol premrznutý a ruky mal modré od zimy. Zjedol porciu ohriateho mäsa, vzal si opasok a bič a rozbehol sa k Nekovi.

Len čo vyskočil na koňa, hneď sa cítil lepšie. Vedel, že Indiáni ho sledujú, a tak sa zdržiaval v blízkosti tábora. „Keby si mi tak mohol povedať, kde si bol, Neko,“ šepkal mu do ucha. „Ja viem, že ty za to nemôžeš, si zajatec ako ja. Tiež si nechcel ísť na lúpežnú výpravu, však? Dúfam, že jedného dňa spolu odídeme. Ale teraz to nepôjde, musíme počkať. Čoskoro začne snežiť a to by sa nám zle utekalo.“

Po návrate do tábora s úľavou zistil, že cudzí Indiáni už odchádzajú. Spomenul si, ako jeho pes Sep neznášal ich prítomnosť. Vždy, keď zbadal ich bojové farby a ozdoby z peria, začal vrčať.

Na druhé ráno Indiáni zrušili tábor a opäť sa vydali na cestu. Od rána do večera boli v sedlách a Juraj sa každým dňom viac a viac vzdaloval od domova.

Počas cesty sa Woonsak snažil priblížiť chlapcovi indiánske zvyky. Denne ho učil niekoľko hodín a Juraj si všetko zapamätal. Čoskoro celkom dobre rozumel ich reči a mal veľkú radosť, že aj oni rozumejú jemu.

Keď niekedy nemal chuť na učenie, bral ho Woonsak so sebou a zasväcoval ho do tajomstiev lesa. Ukazoval mu, ako si veveričky uskladňujú potravu do skrýš v stromoch. Videl dokonca miesto, kde prezimovali medvede.

Jedného dňa prišli k jazierku. Na jeho brehu ležalo niekoľko vyvrátených stromov. „Boli tu pris ahovalci?“ spýtal sa Juraj. V tej chvíli ho napadlo, či ho Woonsak nechce vymeniť za teplé deky alebo za nejaké domáce zvieratá. „Nie,“ povedal Woonsak, „tu nepracoval človek. Pozri sa na pravý breh.“

Juraj zbadal malú vyvýšeninu z hliny a z vetiev. Po nej pobiehali malé zvieratká, aké ešte nevidel. Mali ploché chvosty a snažili sa

upchať hlinou a bahnom voľné miesta medzi vetvami.

Woonsak s Jurajom sa priplazili do tesnej blízkosti. To je bobor, spomenul si Juraj. Otec mu o bobroch rozprával. Vraj si stavajú domy z vetiev a hlíny, a tak tvoria vodné hrádze.

„To malé zvieratko si tiež stavia vigvam,“ vysvetľoval Woonsak, „tam býva so svojou rodinou.“

Potom sa vrátili späť do lesa. Juraj šiel za Woonsakom, ale neopatrne stúpil na vetvičku a tá hlasno zapraskala. Chlapec sa rýchlo obzrel za bobrom. Zviera sa zastavilo a v okamihu sa ponorilo do vody.

Skupina Indiánov postupovala v pochode bez dlhších prestávok. Niekedy sa zdržali len raz alebo dvakrát denne a Juraja už z toho cestovania boleli všetky kosti. Až pred zotmením sa vždy zastavili, narýchlo postavili tábor a ohriali sa pri táborovom ohni. Keď mali v ten deň šťastný lov, uvarili si veveričku, králika, alebo si upiekli moriaka. Boli dni, keď mali dokonca srňacinu. Ale niekedy sa lov nevydaril a jedli iba sušené mäso a lesné koreňky.

Juraj býval z cestovania taký unavený, že sa po večeri zabalil do deky a len čo sa pomodlil, hneď zaspal. Takmer všetky jeho sny bývali rovnaké. Utekal lesom a chodil po chodníkoch, ktoré ho privádzali do osady. Medzi stromami už poznával ich dom. Otváral záhradné vrátka a keď dobehol k domovým dverám, otvorili sa pred ním.

Ale v tej chvíli sa zvyčajne zobudil a zistil, že znova to bol len sen. Obyčajne ležal odkrytý a chvel sa od zimy. Niekedy si aj potichu poplakal a opäť zaspal.

8. Náčelníkov syn

Boli už tak dlho na ceste, že Juraj si niekedy kládol otázku, či vôbec dôjdu do nejakého cieľa a či medzitým nespadne z Nekovho chrbta od vyčerpania.

„Ako je to ešte ďaleko?“ pýtal sa Woonsaka. Ale Indián len uprene hľadel dopredu a neodpovedal. Stále šli husto zalesnenou krajinou, kde neboli žiadne rúbaniská.

Až jedného dňa Juraj zbadal, že les pred nimi začína trochu rednúť. Konečne vyšli na nízky pahorok. V tej chvíli sa Jurajovi zatajil dych. Kam až oko dovidelo, videl vodnú hladinu. Najprv si myslel, že je to more. Ale potom si spomenul na otcovo rozprávanie, že more je búrlivé a že sú na ňom vysoké, spenené vlny. Ale táto voda bola pokojná a jagala sa v odpoludňajšom slnku. Muselo to teda byť niektoré z veľkých jazier na severe, o ktorých rozprával učiteľ v škole.

Vtedy im hovoril, že na kanadských hraniciach je päť takých jazier.

Nech je ako chce, viem, že sme šli na sever a toto je najväčšie jazero, aké som v živote videl.

Na brehu jazera ho čakalo ďalšie prekvapenie: skutočná, pravá indiánska dedina. Medzi chatami a vigvamami pobiehalo sem a tam mnoho bojovníkov, ženy sa skláňali nad hrncami a všade sa hrali deti. Asi v strede dediny si Juraj všimol niečo zvláštne. Desiatky indiánskych chlapcov asi v jeho veku sa hrali na oválnom priestore ohraničenom nízkym násypom. Chlapci skákali, behali a všelijako vystrájali. Zem v týchto miestach bola starostlivo urovnaná. Juraj nevedel, čo to robia, ale prial si, aby sa mohol s nimi hrať.

Celkom zabudol na únavu. Dal sa unášať myšlienkami a oneskoril sa za Indiánmi. Keď to zistil, snažil sa ich dobehnúť, ale to sa už zbiehala celá dedina a všetci s krikom a jasotom vítali tých, ktorí sa vrátili domov. Vzrušenie sa pomaly upokojilo a vystriedal ho záujem o dovezené veci. Juraj stál obďaleč a pozoroval ten nevídaný ruch. Vtom ho zbadala nejaká stará

žena. S prekvapením vykričla a ukazovala na neho skriveným prstom.

Hned' sa okolo nej zbehli ženy a deti. Zdal sa im naozaj zvláštny. Aj keď bol opálený a ošľahaný vetrom, predsa len bol bledší ako oni. Svetlé vlasy mu podrástli a splývali mu v dlhých kučerách až na plecia. Mnohí Indiáni takéto vlasy ešte nevideli. Poznali len tie svoje – lesklé a čierne.

Najprv si indiánske ženy Juraja iba prezerali, potom sa niektoré odvážili a dotkli sa ho. Juraj zostal sedieť bez pohnutia na koni a nechal ich, aby sa dotýkali jeho svetlej pokožky a vlasov. Nakoniec ho štyri silné ruky stiahli z koňa – a potom si ho ženy podávali ako malé dieťa. Juraj bol taký rozrušený, že ich slová ani nevnímal.

Začal sa báť. Čo zamýšľajú? Ohmatávajú mu ruky a nohy, aby zistili, či je dosť tučný na zjedenie? Chytajú jeho vlasy, pretože túžia po jeho skalpe?

Konečne do kruhu žien vstúpil statný Indián. Mal kožené nohavice a košeľu s krásnymi perle ovými ozdobami. Ženy okamžite stíchli a Juraja pustili, takže spadol. Muž mu pomohol vstať

a viedol ho do dediny. Keď prechádzali okolo oválneho priestranstva, chlapci sa prestali hrať a pozorovali ich.

Indián ho zaviedol k veľkému vigvamu. Bol to najväčší a najkrajší stan v celej dedine, bo-hato zdobený vyšívanými ornamentmi. Indián odtiahol medvediu kožušinu na vchode a mierne postrčil Juraja dnu.

Len čo Juraj vstúpil a jeho oči si privykli na šero, všimol si veľké hromady prikrývok a kožušín. Aj na dlážke boli mäkké kožušiny, ktoré príjemne hriali nohy. Juraj sa obrátil a pozrel sa na Indiána, ktorý ho sem doviedol. Stál pred ním urastený, vzpriamený a pod odevom sa mu rysovali mohutné svaly. Juraj ešte nevidel muža s takými širokými ramenami.

Na Indiánovej tvári sa nepohol ani sval. Oči mu žiarili ako uhlíky, ale tento prenikavý pohľad nebudil ani strach, ani nepriateľstvo. Indián sa obrátil a vyšiel von.

Juraj zostal sám. Dotýkal sa prstami hladkých stien stanu. Boli zošité z niekoľkých koží, ale vyzerali ako z jediného kusa. Celý vigvam bol bezchybne čistý a uprataný.

Zrazu si Juraj všimol, že sa veľká medvedia koža pohla. Začal sa báť. Určite je tam niekto skrytý a pozoruje ho. V tej chvíli sa koža odhrnula a vystúpilo spod nej malé indiánske dievčatko. Stálo pred Jurajom bez pohnutia ako figúrka z dreva. Veľké, tmavé oči naň hľadeli pokojne a so záujmom. Malo úzku tvár, vystupujúce líce kosti a výrazné pery. Odev malo zo srnčej kože a na nohách malé mokasíny.

Juraj ju však nemohol dlho obdivovať. Za medvedov kožou sa zjavila stará zvráskavená ruka a dievčatko zmizlo. „Kto asi je to dievčatko?“ rozmýšľal Juraj. „Čo tu robí? A prečo som tu ja?“

Bol veľmi unavený, a tak dlho nerozmýšľal. Nikto sa k nemu nesprával nepriateľsky, v stane bolo teplo a príjemne – prečo si teda robiť starosti? Kopa prikrývok ho lákala, aby skúsil, aké sú mäkké. Premohla ho únava, ľahol si a zaspal.

Keď sa prebudil, cítil, že ho niekto ťahá za košeľu. Stáli nad ním dve Indiánky. Jedna z nich držala akúsi guľatú nádobu. Asi mi doniesli niečo jesť, myslel si Juraj, lebo už začínal byť hladný. Druhá žena zatiaľ stiahla z Juraja košeľu.

„Čo to znamená?“ rozkričal sa po anglicky. Ale hneď si uvedomil, že mu nerozumejú a opakoval to po indiánsky.

Ženy sa na seba pozreli a tajomne sa usmiali. „Urobíme z teba pekného Indiána,“ povedala jedna z nich. Potom ho začali vyzliekať. Juraj sa pokúšal brániť, ale boli silnejšie, a tak čoskoro stál pred nimi úplne nahý.

Jedna zo žien ho držala, druhá prisunula hrniec, ktorý stál na dlážke a potierala mu pokožku handrou namočenou v tekutine. Na svoje prekvapenie Juraj zistil, že mu pokožka hnedne. Nakoniec bol taký hnedý ako ony.

„Nechajte ma, počujete?“ protestoval Juraj, ale všetko bolo márne. Nakoniec mu ženy odstrihli dlhé vlasy. Len v strede hlavy od čela k zátylku mu nechali úzky pás, ale aj ten natreli na tmavo.

„Teraz už vyzerám ako Indián,“ hovoril si Juraj smutne. Indiánky nedbali na jeho protesty. Po skončení všetkých úprav mu obliekli kožené nohavice a perleťou zdobenú koženú košeľu. So spokojným smiechom ho vyviedli pred vigvam.

Tam sedel so skríženými nohami bojovník, ktorý ho sem doviedol a fajčil dlhú fajku. Pomaly ju vybral z úst a prezrel si Juraja od hlavy po päty. Potom povedal:

„Som Veľký Vlk, náčelník tohto kmeňa. Pred mnohými mesiacmi zomrela moja žena a zanechala mi malú dcérku Ewanu, ktorá je slnkom môjho srdca. Synom ma však neobdarila. Veľký Vlk potrebuje nástupcu. Od tejto chvíle budeš ty mojím synom. Musíš sa správať múdro, byť naozaj dobrým Indiánom, ktorý predstihne ostatných svojou statočnosťou. Musíš byť veľkým náčelníkom a bojovníkom.“

Potom sa odmlčal a pohybom ruky naznačil Jurajovi, že môže odísť. Juraj bol ohromený. Nemohol uveriť, že sa stal synom náčelníka. Preto ho ukradli jeho rodičom? Aby mal náčelník syna? Preto sa Indiáni tak ponáhľali, aby sa dostali do dediny pred začiatkom zimy, lebo náčelník netrpezlivo čakal na svojho nového syna. Juraj sa v duchu pýtal, či aspoň trochu spĺňa predstavu Veľkého Vlka. Ale to sa nikdy s istotou nedozvie.

Bezcieľne sa túlal dedinou a hlavou mu tiahli rôzne myšlienky. Cítil, že tu ide o nejaký omyl.

Jeho pokožka, vlasy, odev – všetko bolo indiánske. Ale jeho vnútro je iné a indiánske nikdy nebude. Smutne si prezeral svoje bronzové ruky a bol presvedčený, že ani rodičia by ho nespoznali.

„Prečo je malý bojovník utrápený?“ počul Juraj. Ten hlas mu bol známy. Obrátil sa a pred ním stál Woonsak. „Pozri sa, čo so mnou urobili,“ ukazoval ruky. Woonsak sa len usmial. „To je šťava z koreňov. Ale tá farba dlho nevydrží, budeš to musieť robiť celý život.“

To Juraja trochu upokojilo. Predsa len zostal belochom.

„Pretože si synom Veľkého Vlka, náčelníka Indiánov, musíš vyzeráť ako Indián.“

„Ale ja nechcem byť jeho synom. Radšej by som zostal pri tebe, Woonsak.“

„Bude sa ti páčiť, že si náčelníkov syn, uvidíš. Veľký Vlk je statočný bojovník a veľký náčelník. Koná múdro a spravodlivo. Keď ho spoznáš, určite ho budeš mať rád.“

Juraj by bol najradšej vykrikol, že to sa nikdy nestane. Títo ľudia boli celkom iní ako jeho rodičia. Ich život mu bol cudzí. Ale nepovedal nič a radšej mlčal.

„Woonsak bude vždy stáť pri tebe. Môj vigvam je neďaleko, takže občas malú bledú tvár navštívim. Teraz už budeš skutočný bojovník.“

V tej chvíli k nim prišla stará zvráskavená žena a Juraja odvieďla. Popri nej šlo malé indiánske dievčatko, ktoré už videl v náčelníkovom stane. Určite to bola Ewana. Dievča držalo starenu za ruku a po očku sa dívalo na Juraja. Pred náčelníkovým vigvamom zostali stáť pri ohni. O chvíľu prišiel Veľký Vlk a stará žena doniesla hrniec s uvareným mäsom. Náčelník vy ahoval z hrnca najlepšie kúsky a kládol ich Ewane a Jurajovi do úst. Dievča bolo na to zrejme zvyknuté, ale Juraj nevedel, ako sa má správať. Stará Indiánka ich pri jedle sledovala a starala sa, aby im včas doložila. Mlčky sedela pri ohni, ale nejedla s nimi. Žena vždy počká, kým sa ostatní nasýtia a potom dojedá zvyšky.

Nakoniec dala každému do ruky nízky, pekne upečený koláč. Juraj doň zvedavo zahryzol. Chutil ako kukuričný koláč, ktorý niekedy piekla mama. „Už si niekedy jedol niečo také?“ spýtal sa Veľký Vlk.

„Je to naozaj dobré,“ odpovedal Juraj.

„Mladý bojovník bude mať vždy dosť jedla, vždy bude chodiť teplo oblečený a bude mať mnoho lukov, šíпов aj koní.“

„Ale ja už mám koňa. Je hnedobiely a volá sa Neko.“

„Náčelníkov syn bude mať mnoho koní,“ zopakoval náčelník. Indiánka zaviedla Juraja do vigvamu, ukázala mu prikrývky a povedala: „Spi.“ Potom odišla.

Po dobrom jedle cítil Juraj príjemnú únavu. V novom domove sa mu celkom páčilo a bol prekvapený, ako je tu pekne a čisto. Mamička by bola určite spokojná, keby vedela, v akom stane býva. Možno by sa ani nehnevala, že je náčelníkovým synom.

Juraj si ľahol na prikrývky a zaspal. Keď sa prebudil, videl pri sebe stáť Ewanu. Pozdravil ju a ona s radostným úsmevom odpovedala.

„Aj ty bývaš v tomto vigvame?“ spýtal sa jej. „Nie, tu býva len Veľký Vlk a ty. Si môj brat a ja ťa mám rada.“

Juraj bol prekvapený, že je k nemu taká milá. Ale zľakol sa, keď za sebou počul ešte iný hlas. „Ewana býva so mnou, v stane oproti.“ Juraj

spoznal hlas starej ženy. „Toto je dom Velkého Vlka a teraz patrí aj tebe.“

Po týchto slovách vzala Ewanu za ruku a odišla. Juraj si opäť ľahol na kožušiny a zdalo sa mu, že sú také mäkké ako mamine páperové vankúše, v ktorých ležal po úraze sekerou. Pri tejto spomienke si prešiel rukou po hlave a cítil, že jazva je zakrytá vlasmi, aj keď je ostrihaný. Zas ho prepadla túžba po domove.

Znova, ako už toľkokrát predtým, sa ticho modlil. Prosil Pána Ježiša najmä o to, aby sa mohol vrátiť opäť domov. Nesmie zabudnúť, že je Juraj Boylan. Aj keby mu dali ako náčelníkovmu synovi iné meno, nesmie svoje pôvodné meno nikdy zabudnúť.

9. Na cvičisku

Juraj sa zobudil do nového dňa v dobrej nálade. Od jeho príchodu do dediny prešlo už veľa dní. Zažil mnoho príjemných vecí, získal nové skúsenosti a poznatky. Takmer denne chodieval s rovesníkmi loviť ryby z jazera. Niekedy sa na Nekovi prechádzal po brehu, pozeral sa, ako ženy vypracovávajú srnčie a medvedie kože a ako ich zošívajú. Keď mu bolo dlho, prechádzal sa po dedine. Spoznával cesty a zariadenie vigvamov. Najviac ho tešilo, že sa môže dosýta najesť a vyspať. Ráno sa prebúdzať v teplých indiánskych prikrývkach oddýchnutý, s príjemným pocitom.

Teraz vyskočil, rýchlo sa obliekol a bežal k rieke, ktorá tiekla kúsok od náčelníkovho stanu. Ranný vzduch bol chladný, voda ešte chladnejšia, a tak sa dlho nezdržoval umývaním. Do dediny sa vrátil osviežený. Cestou stretol Ewanu s veľkým hnedobielym psom. Bol omnoho

väčší ako ona, ale vyzeral dobrácky a nijako sa nebránil, keď ho ťahala za chvost a potom sa zas k nemu túlila.

Za tých niekoľko dní, čo tu Juraj bol, si toto dievčatko obľúbil. Aj ona sa zbavila počiatocnej ostýchavosti. Práve včera sa zohol, aby jej vybral kamienok z mokašiny. Zrazu mu svižne ako lasička skočila na chrbát a rúčkami ho pevne objala okolo krku. Tak so smiechom prebehli osadou. Indiánky sa tiež smiali a na znamenie súhlasu a uznania kývali hlavami.

Možno má zas chuť na podobnú jazdu, pomyslel si Juraj. Ale keď sa k Ewane priblížil, stalo sa niečo, čo nepredpokladal. Pes sa k nemu obrátil, naježil srst', vyceril zuby a začal hrozivo vrčať. „Nechod' k nemu, ak ti je život milý,“ počul za sebou varovný hlas. Bol to jeden bojovník, ktorý mal neďaleko vigvam. Ani on nevedel, ako psa upokojiť.

Ewana a stará Indiánka sa k psovi rozbehli, začali mu dohovárať a pes sa trochu upokojil. Juraj si dodal odvalu a znovu sa k nemu priblížil. Pes asi vycítil, že prichádza ako priateľ a dovolil mu, aby sa hral s Ewanou. Tak Juraj

získal nového kamaráta, ktorý ho sprevádzal na výpravách dedinou. Zrejme tiež vycítil, že Juraj patrí k Ewane, a preto musí chrániť aj jeho.

O niekoľko dní neskôr sa objavil Veľký Vlk vedľa Juraja práve vo chvíli, keď sa pozeral, ako ženy šijú. Videl náčelníka len zriedka, väčšinou ráno alebo pri jedle. Prekvapilo ho, že prišiel v takom neobvyklom čase.

„Pod’ za mnou,“ prikázal náčelník. Úzkym chodníkom šli k oválnemu miestu, kde Juraj videl chlapcov pri hrách. Boli tu aj dnes. Skákali, zápasili a hrali sa tak, ako keď ich videl prvýkrát. Veľký Vlk sa posadil na kmeň stromu a pozoroval ich. Aj Juraj si sadol a pozeral. Občas sa musel zasmiať trikom, ktoré používali na oklamanie súpera. Aj náčelníkovi sa to páčilo.

Juraj pozorne sledoval dvoch chlapcov, ktorí mali asi tolko rokov ako on. Bojovali spolu. Nie je to ťažké, mohol by som to skúsiť, myslel si. Vtom dostal zozadu taký úder, že spadol. Rozhnevane sa obrátil a pokúšal sa vstať, ale niekto mu šliahol na prsia. Cítil, ako ho zrnká piesku tlačia na chrbát. Vyskočil a spoznal v chlapcovi jedného z tých, s ktorými bol ráno

chytať ryby. Sedel a čakal, kedy bude môcť Juraja znovu udrieť. To teda nie, pomyslel si Juraj. Hádam nečaká, že ma opäť napadne odzadu. Veď mu ja dám príučku, na ktorú tak ľahko nezabudne!

Rozbehol sa k chlapcovi, aby ho udrel, ale ten uskočil ako blesk a Juraj bol zase na zemi. Keď sa obrátil, videl svojho protivníka, ako ho bez jediného pohnutia pozoruje a čaká na ďalší útok. Znovu ho napadol, ale musel si priznať, že na takého súpera nestačí.

Indián sa svižne obracal, rozdával údery a Jurajove odrážal. Jurajovi sa zdalo, že jeho sok má desať rúk a nôh a jeho za até päste boli takmer všade. Cítil, ako mu po tvári steká krv a opuchajú mu pery. Najradšej by bol odtiaľ ušiel, ale spomenul si na otcove slová: „Nikdy nedaj Indiánom najavo, že sa ich bojíš a neutekaj pred nimi.“

Preto bojoval, premáhal bolesť, ale nakoniec prišla chvíľa, keď zistil, že je so silami na konci. Ustúpil späť a skrížil ruky na prsiach. Druhý chlapec urobil to isté a usmial sa. Aj Juraj sa prinútil usmiať, hoci ho bolela celá tvár.

Teraz si spomenul na náčelníka a otočil sa k nemu. Ten pozoroval celý boj a v jeho pohľade sa zračilo sklamanie. Niečo ticho povedal a okolostojaci mládenci sa rýchlo rozostúpili. Juraj čakal bez pohnutia. Hanbil sa, že prehral boj v prítomnosti náčelníka a hneval sa sám na seba. Rýchlo sa otočil a odišiel k jazeru. Voda mu príjemne chladila opuchnutú tvár. Potom sa posadil na peň a rozmýšľal.

Najprv sa snažil ospravedlniť svoju porážku. Nebolo predsa čestné napadnúť ho odzadu, ale nebolo to ani rozhodujúce. Päste jeho súpera boli ako z ocele, kým jeho údery boli mäkké a nedôrazné. Indiánsky chlapec vedel lepšie bojovať, to si musel čestne priznať.

Musím cvičiť a behať s ostatnými chlapcami. Iba tak im môžem dokázať, že sa nedám poraziť. Hneď s tým začnem!

Veľký Vlk tento boj určite naplánoval dopredu a Juraj sa rozhodol dať do prípravy všetko, aby náčelník mohol byť hrdý na svojho syna.

Hoci bolo slnko ešte vysoko na oblohe, vial ľadový vietor. Juraj sedel na pni celkom ponorený do myšlienok. Spomínal si na svojho kamaráta

Róberta. Až teraz pochopil, prečo ho otec vždy viedol k tomu, aby sa správal ako muž a bojoval proti bolesti a porážkam. Myslím, že Róbertova mama to nepochopila. Poškodila mu, keď s ním stále zaobchádzala ako s dieťaťom. Keby vedela, čo sa stalo s jej synom, asi by sa utrápila.

Myslel aj na svojich rodičov a veľmi si prial, aby sa mohol vrátiť domov. Tam by nemusel byť veľkým bojovníkom. Nechápal, prečo práve jeho postihol takýto trpký údel, prečo musia ľudia trpieť a zomierať, aj keď sú dobrí. Prečo Pán Boh dovolil, aby sa to stalo? Modlil sa a snažil sa byť dobrý. Čítal si rodinnú Bibliu. V starom meste chodieval pravidelne do kostola. Tak prečo?

Utrpenie nepôsobí Pán Boh, hovorieval otec. Ale keď sa nám vedie zle, pomáha nám, aby sme vládali uniesť svoju bolesť. Zaslúbil nám odmenu, ak budeme žiť správne a ak mu budeme dôverovať.

„A veriť budem,“ povedal si Juraj nahlas. Malá sivá veverička mu prekvapene skočila na hlavu. „Chcem si udržať svoju vieru v Boha a nikdy nezabudnem, že ma miluje. Určite je veľa detí, ktoré majú väčšie problémy ako ja.“

Juraj to hovoril tak hlasno, že veverička ustrašene ušla. Až teraz si uvedomil, že sa rozpráva sám so sebou. V posledných dňoch som naozaj málo myslel na Boha. Urobím lepšie, keď sa budem viac modliť a menej sa trápiť. Sľubujem, že sa budem častejšie obracať k Bohu. Teraz už síce nie je nádej na útek, no neprestanem veriť, že mi Pán Ježiš pomôže a ja sa vrátim k rodičom.

V tej chvíli zbadal prichádzať náčelníka. Veľký Vlk sa tváril priateľsky, ale šiel vzpriamene a pery mal pevne zovreté. Vyžarovala z neho rozhodnosť a sila. Uprene hľadel na Juraja.

Veľký Vlk je ku mne veľmi láskavý, uvedomil si Juraj. Aj ja budem k nemu úprimný a budem ho poslúchať, dokiaľ budem žiť v dedine. Musí byť na mňa hrdý. Urobím všetko, čo bude chcieť, len keď to nebude podlé a zákerné. Ale to by on odo mňa určite nikdy nechcel.

Veľký Vlk sa posadil vedľa Juraja. „Teraz na jeseň vyzerá les krásne. Ale čoskoro napadne sneh a na vetvách budú visieť cencúle. Budú priesvitné ako sklo, ktoré si bledé tváre dávajú do okien. Tak som to u nich videl.“

Juraj nevedel, čo na to odpovedať, preto radšej mlčal. Veľký Vlk sa na neho pozrel a drsnou rukou sa dotkol jeho rozbitej tváre. „Na oku budeš mať modrinu,“ povedal. „Pod, pôjdeme.“

Šli k vigvamu. Náčelník vzal kus surového mäsa a priložil mu ho na opuchnuté oko. Prijemne to chladilo a Jurajovi sa chcelo spať. O chvíľu ho zavolala starena k ohňu. Z hrncov sálala lákavá vôňa. Až teraz si Juraj uvedomil, že je hladný. Ale keď dostal misku so zeleninou a s mäsom, nemohol otvoriť ústa. Starena mu chcela misku vziať, ale Juraj protestoval: „Som hladný!“

Veľký Vlk sa veselo zasmial. „Len jej tu misku daj. Uvarí ti niečo, čo budeš môcť jesť bez ťažkostí. Je to zlé, keď žalúdok nevie, že sa ústa nemôžu pre bolesť otvoriť.“

Ewana prišla, privinula sa k nemu a malou rúčkou hladila jeho opuchnuté pery. Juraj potom dostal mäsový vývar a bol prekvapený, ako mu teplá tekutina pomohla.

Po večeri sa vtiahol do vigvamu a pokúšal sa zaspáť. Starena mu priniesla masť na pery. Strašne ho to pálilo, ale o chvíľu sa bolesť

zmiernila a vytúžený spánok mu ticho zosadol na viečka.

10. Rýchly Šíp

Ráno sa Juraj chystal na ihrisko. Zranenie a modriny už takmer necítil. Ale náčelník len pokýval hlavou. „Oko máš ešte modré a opuchnuté. Aj pery by ti začali hned' krváčať. Musíš byť trpezlivý, na ihrisko pôjdeš neskôr.“

Nečakal na Jurajovu odpoveď a odišiel do dediny. Chlapec, aj keď nerád, poslúchol.

Prešiel týždeň a Veľký Vlk sa ani slovom nezmenil o predošlom rozhovore. Juraj o tom tiež radšej nezačínal. Nechcel náčelníka rozhnevať.

Večer sedel vo vigvame. Vtom ticho vstúpil Veľký Vlk a povedal: „Chce ísť mladý bojovník zajtra na závodisko?“

„Ak to Veľký Vlk dovoľí, pôjdem rád. Chcel by som sa naučiť behať, skákať a bojovať ako Indián. Potom bude na mňa náčelník hrdý,“ odpovedal Juraj.

Oči Veľkého Vlka zažiarili. „Keď pôjde môj syn na závodisko, musí byť opatrný a statočný.“

Musí stále pozorovať všetko okolo seba. Skúsení učitelia ukážu mladému bojovníkovi, ako má behať, zápasiť, skákať aj loviť.“

„Prečo učitelia?“

„Ako syn náčelníka budeš mať zvláštne vedenie. Všetci synovia náčelníkov ho majú. Musíš byť najstatočnejší, najmúdrejší a najsilnejší zo všetkých bojovníkov.“ Veľký Vlk nečakal na odpoveď a hneď odišiel.

Na druhý deň prišiel náčelníkov pobočník k Jurajovi a vyzval ho, aby s ním išiel na ihrisko, kde ho čaká Veľký Vlk. Keď sa Juraj priblížil, dali sa chlapci do bojového kriku. To mu živo pripomenulo jeho posledný zážitok na tomto mieste. Zrazu sa začal báť. Ale hneď si spomenul na otcovo varovanie a s hrdo vztýčenou hlavou šiel statočne ďalej. Nik nesmie mať ani tušenia o jeho vnútorných pocitoch.

Veľký Vlk ho povzbudil kývnutím hlavy. Chlapci kričali stále hlasnejšie, ale v Jurajovej tvári sa nepohol ani sval. Pevným, pokojným krokom šiel ďalej a skúmal, čo sa deje. Bolo tu skoro sto chlapcov a všetci sa naňho pozerali. Náčelník vstal a si sadol na malú vyvýšeninu a chlapci opäť prevzali iniciatívu.

„Čo mám robiť?“ pýtal sa Juraj v duchu. Veľký Vlk mi tiež mohol povedať, čo ma tu čaká. Potom si spomenul na radu svojho otca: Musíš sa snažiť rozmýšľať o veci skôr, než sa stane problémom. Nebudem vždy s tebou, aby som ti pomohol.

Otec tu nie je a Veľký Vlk mi tiež neporadí. Zrejme čaká na moje rozhodnutie.

Juraj sa postavil pred náčelníka. Niekoľko metrov pred ním zápasili dvaja chlapci. Pozoroval ich, aby sa z ich súboja niečo naučil. Dúfal, že potom nebude potrebovať pomoc učiteľa, o ktorom hovoril Veľký Vlk.

Myslel si: Toto je dobré miesto. Tu sa mi nič nemôže stať. Za mnou sedí Veľký Vlk, a ten nepripustí, aby ma zas niekto zozadu napadol.

Zápas Juraja celkom zaujal. Pozorne sledoval, ako uskakujú pred údermi a ako sa kryjú. Obdivoval ich silu, vytrvalosť, obratnosť a prestal vnímať okolie.

Odrazu sa pred ním zatmelo a drsná ruka mu prikryla oči. Ďalšie ruky ho chytili za nohy a strčili hlavou do koženého vreca. Zlostne vykrikol a kopal okolo seba, aby sa dostal von. Bez úspechu. Pokúsil sa vrece prehryznúť, ale

v ústach mu ostal len chumáč špinavých chlпов. Hoci sa snažil zo všetkých síl, bol stále hlavou dole a mal pocit, že si zlomí väzy.

Boj ho vyčerpal a nemohol sa už ani brániť. Zostal pokojne ležať, aj keď nie v najpohodlnejšej polohe. Zvonku počul smiech a cítil, že ho niekam nesú. Chlapci určite prerušili tréning a majú z neho zábavu. Počul ich pokrikovanie.

Konečne položili vrece na zem a Juraj z neho vycúval von. Spočiatku nevedel, kde je. Až o chvíľu zistil, že je v náčelníkovom stane. Pretrel si oči, ale nikoho z tých, čo ho sem priniesli, už nevidel. Zmizli aj s vrecom. Vo vchode stál Velký Vlk so skríženými rukami a opovržlivo naň hľadel. Juraj by sa bol najradšej skryl pred jeho pohľadom.

Konečne Velký Vlk prehovoril: „Syn náčelníka je slabý králik. Na pohľad sa síce správa statočne, ale nie je ostražitý.“ Zmizol a ponechal Juraja jeho smútku a samote.

Niekoľko dní Juraj od hanby nevyliezol zo stanu. Počul vonku rozprávať Ewanu, ale nevyšiel ani za ňou. Stará Indiánka mu denne nosila jedlo a vodu, ale neprihovorila sa mu jediným

slovom. Keď sa Veľký Vlk vracal neskoro večer do vigvamu, tváril sa, že už spí. Nemal odvahu ukázať sa sklamanému náčelníkovi.

O niekoľko dní poslal poň náčelník znova. Na závodisku už stál vedľa neho iný Indián, rovnako urastený a silný. Bol to Jurkov nový učiteľ. Juraj bol rád, že mu niekto poradí, čo a ako má robiť.

Veľký Vlk dal krátky povel a jeden z chlapcov k nim pribehol. Juraj ho hneď spoznal. Bol to ten, s ktorým už raz zápasil a prehral. Teraz sa posmešne pozeral na Juraja.

Hľadí na mňa, akoby chcel poveda : To je ten, ktorého rozpučím ako blchu, keď budem chcieť, pomyslel si Juraj a zaumienil si, že sa bude čo najviac snažiť.

Učiteľ dal krátky povel, ale hovoril tak rýchlo, že mu Juraj nerozumel. Keď Indián zistil, že ho priviedol do rozpakov, opakoval rozkaz druhému chlapcovi. Ten chytil Juraja za ruku a hodil ho o zem. Učiteľ dal ďalší príkaz – a indiánsky chlapec Juraja znova zložil. Cvik opakovali dvakrát.

Potom sa učiteľ obrátil na Juraja, aby to tiež skúsil. Juraj vyskočil a rovnakým hmatom položil na zem indiánskeho chlapca. Tak pokračovali

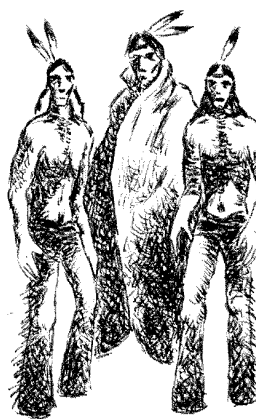
vo výuke. Prvý predvádzal hmat indiánsky chlapec na Jurajovi, potom ten istý hmat opakoval Juraj na svojom súperovi.

Juraj sa učil rýchlo. Veľký Vlk aj učiteľ sa tváril spokojne. Učiteľ ukazoval Jurajovi, ako sa kryť pred údermi, ako sa dostať z rôznych spôsobov zovretia a podobne. Po dvojhodinovom tréningu už Juraj pociťoval únavu, ale indiánsky chlapec, ktorý bol na takéto hry zvyknutý, nemal ani najmenšie príznaky vyčerpanosti.

„Nesmiem ukázať svoju slabosť, aj keby som mal padnúť,“ pomyslel si Juraj.

Ale náčelník videl jeho únavu a dal prerušiť vyučovanie. Juraj si sadol, no tentoraz bol v strehu. Keď sa chlapec, ktorý s ním trénoval, postavil za neho, bol Juraj pripravený. Predstieral, že ho nesleduje, ale v poslednej chvíli odskočil nabok a útočník spadol do blata. Chlapec sa postavil a pozrel prekvapene na Jurka, pretože s niečím podobným nerátal. Priateľsky sa uškrnul a potľapkával ho po pleci.

„Pod', kamarát, budeme sa pretekať v behu.“ Juraj už takmer padal od únavy, bolel ho každý sval, ale v žiadnom prípade to nechcel dať naja-

vo a vstal. Učiteľ súhlasil a viedol ich k bežeckej dráhe. Juraj si od behu veľa sľuboval, lebo doma patrila k najrýchlejším.

Konečne budem môcť náčelníkovi ukázať, že nie som celkom nešikovný. Nejaký chlapec dal povel na štart. Juraj rýchlo vyrazil a o chvíľu bol jeho súper ďaleko za ním.

„Rýchly Šíp!“ volal niekto. V tej chvíli bol pyšný sám na seba. Ale potom počul smiech ostatných chlapcov. Čudoval sa, čo je na tom smiešne. Nesmie byť hrdý na to, že vie bežať tak rýchlo ako letiaci šíp?

Nohami sa takmer nedotýkal zeme, akoby sa vznášal nad bežeckou dráhou. Bežal, ako najrýchlejšie vládol, ale o chvíľu musel zmierniť. Srdce mu prudko bilo a ťažko lapal po vzduchu. Cítil, že mu ťažejú nohy a pomaly prestával veriť, že dobehne do cieľa. Potom sa obzrel a videl, že jeho súper ho dobieha. Bežal dlhými, pravidelnými krokmi a nezdalo sa, že by bol unavený. V cieľovej rovinke nasadil šprint a predbehol Juraja tesne pred cieľom. Juraj dobehol za ním a ledva dýchal.

Zase sa hanbil. Napriek tomu zdvihol hlavu a usmial sa na indiánskeho chlapca. Potom sa pomaly pobral k svojmu vigvamu. Asi v polovici cesty ho dobehol Veľký Vlk. Juraj sa obával jeho hnevu, ale náčelník sa tváril priateľsky.

„Rýchly Šíp vie dobre bežať,“ povedal náčelník. „Musíš sa ešte naučiť ovládať svoj krok a potom budeš veľkým bežcom.“

„Rýchly Šíp?“ spýtal sa Juraj.

„Áno, Rýchly Šíp. Nie je to vhodné meno pre toho, kto vie tak rýchlo vyraziť ako ty? Od tejto chvíle ťa budú všetci volať Rýchly Šíp.“

11. Ewana má chatu

Prvá zima v indiánskej dedine sa rýchlo mínala. Chodili na lov a Juraj sa učil strieľať z luku. Veľký Vlk ho zaúčal do stopovania a ukazoval mu, ako sa hľadajú skryše lesných zvierat. Onedlho to bystrý a vnímavý chlapec vedel presne určiť podľa nalomených vetvičiek a poškriabaných kmeňov.

Zima bola mierna. Napadlo málo snehu, tak mohol Juraj často trénovať na ihrisku a zdokonaľovať svoj beh. Jeho sebadôveru posilnilo, keď to čoskoro zvládol a stal sa najlepším bežcom nielen v skupine rovesníkov, ale aj medzi staršími, čím si vydobyl aj ich rešpekt.

Učiteľ pokračoval vo vyučovaní, aj keď pršalo a Juraj mal často večer blato vo vlasoch, v ušiach aj v ústach. Urobil však veľký pokrok. Z jeho úspechov sa radoval najviac Veľký Vlk. Bol na neho hrdý a chválil sa jeho výkonmi pred ostatnými bojovníkmi.

„Rýchly Šíp bude skutočným Indiánom,“ hovorieval. „Čoskoro bude najstatočnejším, najrýchlejším a najsilnejším zo všetkých. Už teraz má svaly ako zo železa.“ Bola to pravda. Cez zimu Juraj zosilnel. Na dlhých pochodoch sa naučil lepšie znášať zimu aj hlad.

Veľký Vlk však nevedel, že vo svojom srdci zostal Juraj belochom. Zvonku vyzeral ako skutočný Indián, ale vo vnútri bol často so svojimi rodičmi, myslel na dobroty, ktoré varila mamička, spomínal si na svoju svetlovlasú sestričku Zelu a na Róbertovu sestru Annu. Obe boli úplne iné ako tunajšie vážne a tmavovlasé dievčatá. Uvidí ich ešte niekedy?

Juraj sa denne modlil a bol presvedčený, že Boh mu nejakým spôsobom umožní návrat domov.

Prišla jar a Juraj sa tešil z drobných púčikov na stromoch. S priateľmi jazdil po lesných chodníkoch a po poliach, na ktorých rástli krásne kvety. Cvalom sa prehнали okolo žien, ktoré na poliach sadili kukuricu a zeleninu. Čudoval sa, že tam nevidí ani jedného muža.

Otec už určite pracuje na poli spolu s mamou a ja by som im tak rád pomáhal! Verím, že sa toho raz dočkám, ale musím byť trpezlivý.

Na jar si našiel aj nového priateľa. Bol to statný indiánsky chlapec asi v Jurajovom veku. Volal sa Biely Nos. Trávili spolu veľa času, jazdili na koňoch, behali, pretekali sa a ví azstvo sa prikláňalo striedavo k obom. Biely Nos sa správal k Jurajovi najpriateľskejšie a chápal ho.

Napriek tomu najväčšie tajomstvá svojho srdca zveroval Juraj len svojej sestre Ewane. Keď mu bolo smutno a padala naň samota, šiel za ňou a rozprával jej o domove a o svojej rodine, ktorú musel opustiť.

„Určite by sa ti tam páčilo,“ hovorieval jej. „Domy sú postavené z dreva. Je v nich vždy sucho a vietor do nich neprefúkne. Otec s matkou spia na mäkkej posteli a deti...“ „Čo je to postel?“ prerušila Ewana jeho rozprávanie.

„Posteľ je taká rohož nad zemou na drevenom ráme. Je mäkká, pretože je naplnená husím a kačacím perím. Na ňu si ľudia ľahnú, keď idú spať.“

Ewana bola prekvapená, ale prikyvovala hlavou, akoby to chápala. „Nechcela by si bývať

v takom teplom dome, Ewana?“ „Nie, Rýchly Šíp, čo ti to napadlo. Ja som Indiánka. Asi by som umrela, keby som musela tak žiť.“

Potom jej Juraj rozprával, ako varí jeho mama. „Pečie aj chlieb. Najprv sa zomelie pšenica, ako vy meliete kukuricu. Pridajú sa do nej ďalšie prísady, urobí sa cesto a to sa dáva do dlhých úzkych foriem. Keď sa chlieb upeče, má rovnaký tvar ako forma. Má tmavú kôrku a vo vnútri je mäkký a svetlý.“

Ewana sa chichotala. „To by som rada ochutnala. Myslíš, že by si vedel upiecť chlieb?“ To nie. U nás vždy varila a piekla mama so sestrou. Práca v kuchyni je pre ženy, nie pre mužov.“ „A majú ženy čas niečo také robiť? Nemusia pracovať na poli a pestovať kukuricu?“

„Nie, to u nás robia muži, pretože sú silnejší. Ženy varia, pečú alebo tkajú koberce, šijú šaty a pletú.“

„Čo to znamená pletú?“ „Muži ostrihajú ovce a ženy z ich vlny spradú vlákna. Potom si zoberú ihlice a vlákna splietajú. Tak robia teplé veci na nohy, ruky alebo okolo hrdla.“

Ewana pokrčila plecami. „Neviem síce, čo je ihlica a vlákno, ale asi to tak bude, keď to hovoríš ty, Rýchly Šíp.“

Potiahla Juraja za tmavo zafarbené vlasy a obaja so smiechom vybehli von.

Hoci Ewana nerozumela všetkému, čo jej Juraj rozprával, vedela určite, že nič z toho nesmie povedať otcovi. Ani s ostatnými Indiánkami o tom nehovorila. Keby zistili, že Juraj stále túži po svojom starom domove, zbili by ho, ba možno aj zabili.

Raz sa Juraj prechádzal s náčelníkom po lese. Premohla ho zvedavosť a chcel sa dozvedieť, či jeho rodičia prežili prepád. Aspoň to by mu mohol Veľký Vlk povedať. Keď oddychovali, odhodlal sa položiť otázku:

„Vážený otec, nemohol by si mi niečo povedať? Trápi ma neistota, a preto sa ťa pýtam.“ Prenikavý náčelníkov pohľad ho prevrtával, ale Juraj pokračoval. „Keď ma odvádzali, videl som, že z nášho okna sa valí dym. Boli moji rodičia zabíť? Čo sa stalo s mojím priateľom Róbertom?“

V očiach Veľkého Vlka sa zablysko a Juraj by sa bol najradšej prepadol pod zem. Náčelník bol rozhnevaný. Juraj sa v panickom strachu o život

rozbehol do lesa, aby sa tam skryl. Prečo sa len vypytoval?

„Okamžite sa vráť!“ Juraj sa zastavil a pomaly sa vracal naspäť. Sadol si znovu vedľa náčelníka. Veľký Vlk ho chytil okolo pliec a zatriasol ním. „Ja som tvoj otec a matku nemáš!“ Potom ho pustil. Bolo vidieť, že je smutný.

„Rýchly Šíp,“ riekol miernejšie, „nie si tu zajatcom. My sme tvoj národ. Narodil si sa medzi bielymi ľuďmi, ale vo svojom jadre si bol Indián. Žiadna bledá tvár nie je taká statočná, silná a múdra ako ty. Patríš k nám. Prečo nazývaš svojím priateľom chorého zajaca, ktorý je slabší ako stará žena? Zabudni na neho a nemysli ani na svoj predchádzajúci život. Nikdy mi už o tom nehovor, nemá zmysel o tom rozmýšľať. Nepýtaj sa. Čo musíš vedieť, to sme ti už povedali.“ Náčelník sa zdvihol a rýchlym krokom odchádzal k dedine. Juraj ho pomaly nasledoval.

Ako si môže myslieť, že zabudnem na svojich rodičov? Netuší, čo sa vo mne odohráva, ale raz sa to dozvie.

Trvalo to dosť dlho, kým hnev náčelníka pominul. Pozoroval Juraja pri hrách s ostatnými

chlapcami a dospel k názoru, že si dobre zvykol na ich spôsob života a žije ako dobrý Indián.

Opäť chodil s Jurajom na prechádzky aj na lov, a dokonca s ním hovoril o veciach, ktoré sa týkali vedenia kmeňa. Juraj ho pozorne počúval a snažil sa byť užitočný, pretože videl, ako ho má náčelník rád.

Najväčšie starosti robilo Jurajovi plávanie. Keď mal asi tri roky, topil sa. Napil sa pritom veľa vody a odvtedy mal z nej strach. Často sa pozerá, ako chlapci plávajú, aj sa ho to snažili naučiť, ale všetko márne. Keď sa odrazil od brehu, hneď klesol na dno. Zase sa napil, rozkašľal sa, prskal okolo seba a bol presvedčený, že sa utopí.

Velkému Vlkovi robili jeho nepodarené pokusy veľa starostí. Každý indiánsky chlapec predsa musí vedieť plávať. Kolkokrát mu to môže zachrániť život.

Raz si zavolať Juraja k sebe. „Pod, Rýchly Šíp, ideme loviť ryby.“ Už viackrát sa plavili po jazere a Juraj nemal ani najmenšie podozrenie. Potešil sa a doniesol udice aj hrnček s návnadou a o niekoľko minút sedel v člne. Obyčajne vesloval Juraj, ale dnes na jeho veľké prekvapenie vzal

veslá náčelník. Čln sa ľahko klzal po vlnách modrého jazera. Prešli asi sto metrov a zastavili sa.

„Čo myslíš, nachytáme dnes veľa rýb?“ pýtal sa Juraj. Veľký Vlk sa usmial popod nos. „Dnes uvidíme plávať zvlášť veľkú rybu.“ Táto odpoveď Juraja znepokojila. Veď koľko veľkých rýb videli plávať okolo člna. Chceli predsa nejakú chytiť!

Ktovie, čo si náčelník myslí, hovoril si v duchu. Deň je predsa taký krásny, prečo si robiť zbytočné starosti?

Chvíľu mlčali, keď zrazu náčelník začal ťahať udicu a volal: „Veľká ryba!“ „Tak rýchlo?“ spýtal sa Juraj a obrátil sa, aby ju videl. V tej chvíli sa čln zakolísal, náčelník Juraja postrčil a ten spadol dolu hlavou do vody.

„Pomôc, pomôc!“ Juraj sa zúfalo hádzal a cítil, že sa začína ponárať. Kde je náčelník? Prečo mi nepomôže?

Keď sa na chvíľu vynoril nad hladinu, videl, že náčelník vesluje preč a ani najmenej sa nezaujíma o jeho volanie. Obzeral sa, či niekoho neuvidí, ale nikde nebolo ani človeka.

„Urobil to schválne!“ hovoril si Juraj a lapal dych. Schválne ma hodil do vody, aby som sa

konečne naučil plávať. Pritom si uvedomil, že sa ešte stále neutopil a že je nad vodou. Podvedome pohyboval rukami aj nohami, tak ako mu to ukazovali chlapci, a celkom mu to šlo. Snažil sa spomenúť si na ich rady. Rukami tlačil vodu za seba a plával pomaly k brehu. Potom si začal v rovnakom rytme pomáhať aj nohami.

Sám tomu neveril, že naozaj pláva. Občas sa pozrel na náčelníka, ktorý zastavil čln, ale vôbec nehľadel na chlapca, akoby mu to bolo ľahostajné.

Radšej by ma videl utopeného, než by mal znášať hanbu, že jeho syn nevie plávať, uvedomil si Juraj.

Potom sa pokúsil zmeniť štýl. Dával ruky vyššie nad hlavu a zistil, že teraz pláva oveľa rýchlejšie. Hlavu obrátil nabok, aby sa mu lepšie dýchalo a aj nohami robil svižnejšie pohyby. Breh sa približoval. Už videl niekoľkých indiánskych chlapcov, ktorí naň mávali a kričali: „Rýchly Šíp pláva!“

Keď doplával na plytčinu, postavil sa. V tej chvíli už boli chlapci pri ňom a radostne ho tlap-

kali po chrbte. Aj on sa veselo smial a niekoľko kamarátov začalo okolo neho tancovať.

Pozrel sa na jazero a videl, že Veľký Vlk priplával k brehu. Keď vystúpil z člna a priviazal ho, odišiel bez jediného slova. Ale Juraj zbadal v jeho tmavých očiach iskru radosti a uspokojenia.

Jar sa zmenila na leto a Juraj trávil mnoho času vo vode. Učil sa plávať rôznymi spôsobmi. Snažil sa ponárať aj stáť na mieste. Do jesene sa naučil tolko nových vecí, že vyhral nielen preteky na ihrisku, ale aj v plávaní.

Prišla zima. Až doteraz ubiehali dni v indiánskej dedine rýchlo, pretože Juraj sa veľa učil. Ale teraz, keď mal pätnásť rokov, začal sa zimy obávať. Studený vietor a množstvo snehu znemožňovali akýkoľvek tréning na ihrisku. Aj v lese bolo tolko snehu, že si ani raz nemohol vyjsť s Nekom. Jazero zamrzlo a na plávanie sa nedalo ani pomyslieť. Začal sa nudiť.

Ostatným chlapcom zima neprekážala. Niektorí sa dokonca tešili, že nebudú musieť nič robiť. Povaľovali sa na kožušinách a pozerali, ako ženy varia a šijú.

Ale Juraj uvažoval, čo užitočné by mohol robiť, aby mu rýchlejšie ubiehal čas. Spomenul si, že jeho sestra mala domček na hranie. Všetky dievčatá z okolia ním boli nadšené. Bol dosť veľký, aby sa v ňom mohli pohybovať. Mamičky im dali starší riad a pani Stewardová aj záclony.

Mohol by som postavil taký dom pre Ewanu. Určite by sa z neho tešila a ostatné dievčatá tiež.

Dal sa do práce. Najprv si vybral v zasneženom lese niekoľko vhodných stromov. Zo al ich a na voľnom priestranstve ich otesal na trámy. „Čo to robíš, Rýchly Šíp?“ pýtala sa Ewana, keď videla, ako opracováva kmene. Juraj sa tajomne usmial.

„Rýchly Šíp, prosímť a, povedz mi, čo robíš,“ prosila. „Prekvapenie!“ odpovedal Juraj. „Prekvapenie pre mňa?“ „Áno, pre teba.“ „Povedz mi, prosímť a, čo to bude,“ žobronila Ewana, ale Juraj len potriasol hlavou a ďalej pracoval.

Ewana prichádzala každý deň a pozorovala ho pri práci. Už o niekoľko dní začal domček dostávať tvar a Ewana zistila, o čo ide.

„Vyzerá to ako dom, o ktorom si mi rozprával,“ povedala. „Áno,“ odpovedal Juraj, „ale

tento bude oveľa menší a ty sa v ňom budeš hrať so svojimi kamarátkami.“

Ewana vyskočila od radosti. „Rýchly Šíp, ty si najlepší brat na svete. Kedy bude dom hotový? Musíš sa ponáhľať, lebo keď napadne viac snehu, už nebudeš môcť pracovať.“

„No tak mi pomôž.“ Naozaj? Ale ako?“ Juraj jej ukázal, ako sa vlhkým ílom zatierajú štrbiny medzi doskami. Pred rokmi aj on tak utesňoval ich dom.

„Keď to urobíš poctivo, nedostane sa dnu zima ani vietor. Bude to najteplejšie miesto v dedine.“

V ďalších dňoch Ewana starostlivo upchávala aj tie najmenšie štrbinky. Juraj dokončil dom zvonku a začal ho zariaďovať zvnútra. Najprv postavil krb, potom malý stolík s dvoma stoličkami. Stenu pri krbe ozdobil drevenými doskami.

Cez zimu bol náčelník veľmi zaneprázdnený. Bolo treba zariadiť veľa vecí. Juraj ho málokedy vídal. Často si kládol otázku, ako bude reagovať na domček, keď ho uvidí. Možno si nebude priať, aby sa jeho milovaná dcéra hrala v dome, aký mávajú bledé tváre. A čo ak sa rozhnevá?

Jedného rána opracovával dosky na dlážku. Otvorenými dverami zbadal prichádzať Veľkého Vlk. Nechal prácu a šiel mu oproti, aby ho pozdravil. „Konečneť a zas vidím, otec. V posledných dňoch si mal málo času.“

„Ako vidím, ty tiež. Malý domček rastie a zdá sa, že čoskoro bude hotový.“ Pri týchto slovách sa však neusmieval. Prezeral si Juraja skúmačným pohľadom, ako vždy, keď bol nazlostený.

Vtom pribehla Ewana. Náčelník pri pohľade na dcérku trochu skrotol. „Pozri sa, otec, to je krásny dom, ktorý postavil môj najmilší brat. Budem sa v ňom hrať. Pod' sa pozrieť na krb a na stolík so stoličkami, ktoré mi Rýchly Šíp urobil.“

Veľký Vlk vošiel dnu a uznanlivo pokýval hlavou. Prešiel rukou po hladkej ploche stola a pozorne si prezrel krb aj nábytok. „Otec, teraz už nebude zima taká nudná. Budem sa tu hrať s kamarátkami. Všet' je tu príjemne teplo?“

Keď Veľký Vlk videl, aká je Ewana nadšená, nemohol sa už tak hnevať. „Dobre, že ti tvoj brat postavil taký dom. Ale daj pozor, aby ti niekedy nebolo ľúto, že sa hráš dnu,“ povedal náčelník.

Zvedavé Indiánky si všimli, že sa usmieval, keď vychádzal von.

Po tomto náčelníkovom súhlase si prišli pozrieť dom všetky ženy z dediny. Väčšina z nich ešte nikdy nevidela zruby bledých tvárí. Keď bolo všetko hotové, priniesli Ewane malé darčekom. Dostala niekoľko maľovaných šálok, starý kotlík, ktorý Juraj zavesil nad ohnisko, peknú malú porcelánovú cukorničku s hnedými kvetmi a ďalšie drobnosti.

Juraj vedel, že sú to veci z výprav. Nakoniec doniesla Ewanina starká medvediu kožu a vystrela ju pred krbom.

Keď Juraj dokončil stavbu domčeka, pustil sa do ďalšej práce. Niekoľko dní ho Ewana videla stále niečo vyrezávať. Najprv to vyzeralo ako guľa. Potom požiadal Ewanu, aby sa pred neho na chvíľu posadila a starostlivo si prezeral jej tvár. Keď neskôr prišla k nemu, zistila, že vyrezal hlavu, ktorá má podobnú tvár ako ona.

Potom odrezal kus srnčej kože, požičal si od starej Indiánky ihlu a hrubú niť a začal zošívať. Koženými remienkami upevnil nohy a ruky tak, aby sa pohybovali. Nakoniec pripevnil hlavu a na

jeho veľké prekvapenie mu stará Indiánka dala pre bábiku malé mokasíny.

„Tie sú pekné,“ povedal s úsmevom. Obliekol bábike šaty a obul mokasíny. Stará Indiánka spokojne pokyvovala hlavou a jej bezzubé ústa sa usmievali.

Keď Ewana dostala bábiku, zvýskla od radosť. „To je krásne drevené dieťaťko!“ Aj Juraj sa smial. „U nás sa takejto hračke hovorí bábika. Urobil som ju pre teba, Ewana.“

Indiánka ušila popruhy, aby Ewana mohla nosiť bábiku na chrbte práve tak, ako indiánske ženy nosia svoje deti. Ewana sa vybrala do dediny. Najprv sa na ňu ženy pozerali s podozrením. Možno si mysleli, že je to skutočné dieťa. Ale keď zistili, že je urobené z dreva, chceli také hračky aj pre svoje dcéry. Juraj mal postarané o prácu. V chladných zimných dňoch vyrábal bábiky pre dievčatá.

12. Veľká skúška

Juraj sa na svojom koni preháňal po poliach. Vyšiel na strmý vršok a tam sa zastavil, aby pozdravil krásny jarný deň. Vľavo sa v slnečných lúčoch ligotala hladina jazera. Po pravej strane bola indiánska dedina, v ktorej žil už takmer desať rokov. Musel sa usmiať pri spomienke na to, ako si ho zvedavé Indiánky obzerali, keď ho uvideli po prvý raz.

Potom prišiel tréning a jeho prvé preteky. Ale všetko je už nenávratne preč. Nikto z dediny nevie bežať rýchlejšie ako on, nikto lepšie nezápasí a nepláva. Vo všetkom sa stal z neho skutočný Indián. Hnedá štava z koreňov mu dáva tmavú pleť. Má široké, svalnaté ramená a vysokú, súmernú postavu.

Predsa však nie som Indián, hovoril si v duchu. Necítim sa ním byť a musím čo najskôr niečo podniknúť.

V posledných rokoch Velký Vlk veľmi zostarol. Nemal ľahký život a zodpovednosť za svoj kmeň mu pridávala stále nové a nové vrásky. Všetci už vedeli, že jeho nástupcom bude Rýchly Šíp.

Juraj si uvedomoval, že ak chce utiecť, musí to byť skôr, než sa stane náčelníkom a preberie zodpovednosť za celý kmeň. Ale ako uniknúť? Náčelník ho starostlivo sledoval. Juraj doteraz nevedel, ako ďaleko je od svojej osady, ba ani to, či ešte žijú jeho rodičia.

Kým takto uvažoval, zachytil zvuk kráčajúceho koňa. Obzrel sa a videl, že prichádza jeho priateľ Biely Nos. „Kde si?“ volal na neho už zďaleka. „Všade som ťa hľadal. Tvoj otec – náčelník – chce s tebou hneď hovoriť. Poslal ma, aby som ťa priviedol.“

Táto správa Juraja znepokojila. Čo len môže Velký Vlk chcieť? Čo je také dôležité, aby to nemohlo počkať do večere?

„Nehovoril, čo odo mňa chce?“ spýtal sa Juraj. „Nie, ale mám ťa čo najrýchlejšie doviešť.“

Keď Juraj vošiel do vigvamu, Velký Vlk ležal na kožušinách. Bol oblečený. Juraj zostal prekvapene stáť, keď zbadal, ako veľmi náčelník

zostarol a schudol. Náčelník sa k nemu vždy správal priateľsky a Juraj ho mal rád.

Na jeho pokyn si Juraj sadol. „Syn môj, sám vidíš, ako mi ubúda síl. Už niekoľko mesiacov som chorý. Dni môjho života medzi ľuďmi sa čoskoro skončia.“

Juraj chcel niečo povedať, ale náčelník mu naznačil, aby mlčal. „Nebud' smutný. Nemám strach zo smrti. Svoj kmeň odovzdám do dobrých rúk. Si statočný, silný a múdry. Mnoho si sa naučil, veľa vydržíš a nebojíš sa hľadiť nebezpečenstvu do tváre. Preberieš za mňa zodpovednosť a budeš dobre viesť tento ľud. Keď odídem do večných lovísk, staneš sa náčelníkom.“

Juraj čakal tieto slová. Ale teraz, keď ich naozaj počul, nevedel, čo má povedať. Preto zvažoval každé svoje slovo: „Otec, nemal by si takto hovoriť. Tvoj ľud ťa miluje a ty budeš žiť ešte mnoho rokov a povedieš ho. My všetci sme tvoje deti a nechceme, aby si čo len myslel na večné loviská.“

„Všetci ľudia raz musia zomrieť,“ pokračoval Velký Vlk. „Deti majú prebrať bremená svojich rodičov a niesť ich. Ty máš pred sebou ešte mno-

ho rokov a v nich poznáš lásku svojho ľudu.“ Po týchto slovách Juraja prepustil.

Prišiel čas, aby som čo najrýchlejšie odišiel, hovoril si Juraj a pomalým krokom prechádzal dedinou.

Na druhý deň hľadal možnosť porozprávať sa s Ewanou. Neskoro odpoľudnia ju zbadal sedieť pred vigvamom. Šila čelenku z pestrých perličiek.

Aká je krásna, hovoril si Juraj. Ešte nikdy som nevidel krajšie dievča. Keď ho Ewana zbadala, usmiala sa. „Môj milý brat, už toľko dní som s tebou nehovorila. Máš určite mnoho práce, však?“ spýtala sa.

„Ak chceš, môžeme sa spolu prejsť, čo povieš?“

Dlho šli mlčky, až dievča samo prerušilo ticho: „Povedz mi, Rýchly Šíp, čo trápi tvoje srdce?“

„Mám starosti, milá sestra. Určite vieš, že ma Veľký Vlk onedlho vyhlási za náčelníka kmeňa. Keby sa to stalo, zlyhali by moje zámery.“

„A aké máš zámery?“

„Chcem opustiť túto dedinu a vrátiť sa k svojim rodičom.“

„Po tolkých rokoch ešte stále túžiš po domove? Tu by si nemohol byť šťastný? Veď každý ti prejavuje úctu. A zakrátko sa staneš náčelníkom mocného kmeňa!“

„Ewana, ty už dlho poznáš moje myšlienky a city. Svoj život si predstavujem úplne inak. Patrí k nemu dom, škola, tichý kostol a láska mojej rodiny. To som poznal ako malý chlapec, a preto by mi tunajšia neistota nikdy nepri-
niesla spokojnosť. Chcel by som mať dostatok jedla, ktoré nezávisí od loveckého šťastia a malých záhradok. A potom – mnoho ľudí tohto kmeňa je špinavých a lenivých. Ale najhoršie je, že ako náčelník by som musel podnikáť lúpežné výpravy. Ja nemôžem podporovať ľudí v tom, aby kradli a zabíjali. Dobre vieš, že to nedokážem.“

Ewana zvažovala jeho slová. Vždy Juraja chápala a jediná poznala jeho názory. „Myslím, že ti rozumiem. Zostal si bledou tvárou. U nás by si nebol šťastný. Tvoj pôvodný život je určite krásny, keď naň nemôžeš zabudnúť. No bol si ešte malý, keď si prišiel do našej dediny.“

„Keby si poznala mojich rodičov, potom by si pochopila, prečo sa k nim chcem vrátiť. Boli dobrí a naučili ma milovať život aj ľudí,“ povedal Juraj.

„Ako vidím, asi nás opustíš. Veľký Vlk bude nešťastný a moje srdce zosmutnie. Ale teraz, keď všetko viem, pomôžem ti. Môžeš sa na mňa spoľahnúť. Je to len naše tajomstvo,“ povedala Ewana.

Ďalej šli mlčky. Prežívali túto spoločnú jazdu, akoby bola posledná. Po chvíli sa však Ewana nesmelo ozvala: „Rýchly Šíp, aj ja mám k tebe prosbu. Náš otec sa onedlho rozhodne vydať ma za niektorého bojovníka. Určite sa bude pýtať aj na tvoju mienku. Keď to urobí, tak mu povedz... povieš mu... dievča nevedelo ako ďalej a Juraj sa usmial.

„Nemusíš mi nič hovoriť. Chceš, aby som Veľkému Vlkovi navrhol ako tvojho manžela Bieleho Nosa, však?“ „Áno, brat môj. Ty poznáš najtajnejšie myšlienky môjho srdca.“

„Dobre, keď sa naskytne príležitosť, prehovorím si s otcom. Som presvedčený, že Biely Nos ti bude dobrým manželom. Predpokladám, že ho Veľký Vlk urobí náčelníkom, keď ja odídem.

Bude to múdry a silný náčelník a svojimi rozhodnutiami bude robiť kmeňu česť.“

Až doteraz obstál Juraj vo väčšine skúšok lepšie než ostatní. Indiáni ho naučili všetko, čo poznali z astronómie, lovu a zo stopovania. Naučili ho podľa určitých úkazov na oblohe, na kôre stromov, na machu aj na srsti zvierat správne určovať, aké bude počasie. Známi šamani ho učili liečiť rôzne choroby, pretože aj to musí vedieť náčelník. Ukazovali mu rôzne kvety, kôru stromov aj korene rastlín, ktoré majú liečivé účinky. Vysvetlili mu, v akom pomere ich treba miešať, ako sa pripravujú hojivé masti, ako možno vyliečiť horúčku, ťažkosti s trávením, srdcové a pľúcne choroby atď.

Ale to najťažšie mal ešte pred sebou. Bola to skúška dospelosti. V nej indiánski chlapci dokazovali, že sú už mužmi a neobstáť bola veľká hanba. Teraz malo robiť skúšku asi pätnásť chlapcov.

Obrad mal byť súčasťou veľkej slávnosti v prvých jarných dňoch. Už niekoľko týždňov dopredu sa všetci pripravovali. Poľovníci sa vracali z lesa s bohatým úlovkom srncov, med-

veďov a moriakov. Ženy čistili zverinu dlho do noci a chystali jedlo. Veľký Vlk prikázal mladším bojovníkom, aby pripravili stany pre návštevníkov zo susedných kmeňov. Aj Juraj pomáhal.

Pri práci však rozmýšľal o inom. Sužovala ho predstava, čo všetko ich čaká. Jedna časť skúšky bola najťažšia. Bola to v podstate odvážna hra. Už raz ju videl ako divák. Stalo sa to krátko po jeho príchode do dediny.

Starší bojovníci sa postavili do dvoch radov oproti sebe. Všetci držali v rukách ostré nože a predpažené ruky smeli ohýbať len v lakťoch. Najprv obrátili nože hore a potom do rytmu kývali rukami hore a dolu. Keď upažili, boli špice nožov vzdialené od seba asi 60 cm. Touto uličkou museli mládenci prebehnúť, aby boli uznaní za statočných mužov, ktorí sa môžu oženiť.

A práve táto predstava Juraja desila. Už v polovici cesty boli mnohí mládenci ťažko zranení a nemohli pokračovať. Odnášali ich von z radu. Niektorí dobehli až na koniec, kde ich zasiahlo naraz niekoľko nožov. Len zopár chlapcom sa podarilo rýchlo a obratne prebehnúť bez vážnejšieho zranenia.

Keď v skúške neobstojím, bude to pre Veľkého Vlka hanba, rozmýšľal Juraj. Už kvôli nemu by som to chcel zvládnuť bez vážnejšieho zranenia. Ale ako? Ako sa na to môžem pripraviť?

Konečne dostal nápad. Počkal, kým sa muži vrátili z lovu. Potom odbehol do lesa. Na rúbanskú si urobil na zemi čiaru. Rozbehol sa po nej a snažil sa čo najmenej hýbať plecami a rukami. Tak cvičil niekoľko hodín a potom sa vrátil do dediny.

Zajtra pôjdem zas trénovať. Najdôležitejšie je, aby som pri behu čo najmenej pohyboval hornou časťou tela. Musím bežať tak rýchlo, aby ma zasiahlo čo najmenej nožov.

Na druhý deň si tréning zopakoval. Získal tak istotu a pokoj. Sám pre seba si hovoril: „Zajtra pri skúške sa nemusím báť. Verím, že sa všetko dobre skončí.“

Ako sa približoval k dedine, už z diaľky cítil vôňu pečeného mäsa. Medzi stanmi videl stovky kotlíkov nad ohniskami. Inde nad žeravými uhlíkmi opekali srňacinu a mladé dievčatá opatrne otáčali ražne. Z toho usúdil, že už prišli prví hostia.

Juraj zbadal dospelých Indiánov, ktorí mali účinkovať pri skúške, ako začínajú nacvičovať. Stáli oproti sebe v dvoch radoch, presne tak, ako si to pamätal. Priblížil sa a chvíľu ich pozoroval. Mali natiahnuté ruky a medzi nimi chodili ďalší a merali vzdialenosť medzi špicami nožov. Sem-tam niektorého bojovníka vymenili a zavolali na jeho miesto iného. Pretože pri každej dvojici musel byť rovnako široký priestor, museli mať aj rovnako dlhé ruky.

O chvíľu Indián, ktorý viedol nácvik, dal pokyn bubeníkovi. Ten začal bubnovať do rytmu a nože bojovníkov sa blýskali v mesačnom svetle.

Juraj ich sledoval asi pätnásť minút a potom šiel stavať stany pre hostí. Keď sa vracal späť, bojovníci ešte stále nacvičovali. Zdalo sa, že súhra je dokonalá. Ruky sa pohybovali v rytme tak pravidelne, akoby všetky patrili k jednému telu.

Medzitým sa už zhlukovali zvedavci. Juraj stál pred jedným starým náčelníkom. Ten sa obrátil k svojmu sprievodcovi: „Kto je ten mladý bojovník?“ Bol asi nedoslýchavý, pretože hovoril veľmi hlasno. Juraj rozumel každé slovo. Sprievodca odpovedal: „Počul som, že je to syn

Velkého Vlka.“ „Syn Velkého Vlka? Nie je to ten, čo ho ukradli bledým tváram?“ „Áno, priviedli ho pred mnohými rokmi. Jeho kmeň tvrdí, že má srdce Indiána.“

Starý náčelník niečo zamrmľal, ale Juraj bol už ďalej a nerozumel ho. Bolo to niečo asi v tom zmysle – to sa zajtra uvidí.

Áno, to sa uvidí, povedal si a rozbehol sa opäť trénovať do lesa.

Zvyšok noci strávili indiánski chlapci pri rôznych hrách, alebo si sadli k veľkému ohňu a pozorne počúvali rozprávanie starých bojovníkov. Tí sa v spomienkach vracali do minulých šťastnejších dní, keď tu ešte neboli bledé tváre a nikto im nebral ich loviská. Niektorí rozprávali o dušiach svojich predkov, ktoré Indiáni veľmi uctievali.

Mladší bojovníci sa zas vychvaľovali statočnosťou svojich kmeňov v boji proti nepriateľom – bledým tváram, alebo aj proti znepriateleným kmeňom.

Juraj počúval, ale nič nehovoril. Musel uznať, že prisťahovalci spôsobujú Indiánom mnoho škôd a že zďaleka nie všetci sa správajú čestne.

Keď sa rozprávači odmlčali a začali znieť bubny, cítil sa lepšie, no nezostal tu. Hoci si zvykol na indiánske tance, nijako si ich neoblúbil. Vzdialil sa preto do tmy. Aj on sa v myšlienkach vrátil domov a rozmýšľal, aké by to bolo krásne, keby mohol sedieť pri ohni so svojimi rodičmi.

Druhý deň si vyplnili Indiáni hrami a športovým zápolením. Juraj sa na ňom nezúčastnil, pretože si šetril sily na najťažšiu skúšku. Mala sa konať popoludnia, keď sa trochu ochladí.

Už hodinu pred jej začiatkom postávali Indiáni v hlúčikoch. Stareny aj hrdí náčelníci si chceli zabezpečiť najvýhodnejšie miesta, aby im nič z toho vrcholného zážitku neuniklo. Najlepší výhľad bol z malého návršia, z ktorého bolo vidieť celý priestor ako na dlani.

Aj Juraj sa pridol k mládencom, ktorí sa mali podrobiť skúške. Všetci si s napätím kládli otázku: Obstojím? Alebo budem s hanbou čakať do budúceho roku?

Bojovníci s nožmi sa postavili na svoje miesta a vytvorili dva rady. Pri prvých pomalých úderoch bubna prebehlo davom zvláštne vzrušenie.

Rytmus sa stále zrýchľoval a chlapci sa postavili podľa poradia, v akom budú bežať.

Juraj zbadal, že ho sleduje mnoho zvedavých pohľadov a trochu znervóznel. Všetci boli zvedaví na jeho výkon, pretože bol synom náčelníka a navyše aj bledou tvárou. Aby napätie vydržalo do poslednej chvíle, mal bežať posledný.

Keď v rytme bubna zdvihli bojovníci ruky, v ktorých sa zaleskli nože, zavládlo úplné ticho. Všetky nože boli nabrúsené a ostré ako britvy. Tváre čakajúcich chlapcov boli ako z kameňa. Nikto neprejavil strach.

Prvý bežal pokojne pomedzi rady bojovníkov. Keď ho zasiahol prvý nôž do pleca, trhlo ho a na okamih stratil rovnováhu. Tesne pred cieľom ho ešte zasiahli dva nože do lopatky. Ale bežal dobre a dav jasal. Mládenec sa stal mužom.

Pozornosť sa obrátila na ďalšieho bežca. Tomu sa nedarilo tak dobre. Dobehol, ale jeho zranenia boli také veľké, že pri posledných bojovníkoch sa zapotácal a klesol na zem.

Aj tretí spadol tesne pred cieľom. Bol celý zakrvavený. S ťažkým zranením ho odniesli nabok. Musel byť nešťastný, pretože ho nepri-

jali medzi mužov. Niekoľko chlapcov dosiahlo cieľ len s veľkým šťastím. Väčšinou mali veľké poranenia na rukách, chrbtoch, na pleciach aj na hlavách.

Keď Juraj videl, ako dvaja chlapci pred ním skončili tiež na zemi, začal strácať odvahu. Vtom počul volať: „Rýchly Šíp, syn Veľkého Vlka!“

Musím sa ovládať, upokojoval sa a pomaly predstúpil pred dlhý rad bojovníkov. Nesmiem myslieť na nože a musím bežať čo najrýchlejšie – tak, ako som si to nacvičil v lese.

Potom zdvihol hlavu, nadýchol sa a vyrazil. Jeden nôž ho ľahko zasiahol do lopatky, ale nebolelo to veľmi. Vydržal už viac. Asi v polovici cesty zacítil ešte jedno pichnutie do tej istej lopatky, ale ani to ho nemohlo zastaviť. Statočne a takmer nezranený dobehol až do cieľa. Celý dav ho nadšene zdravil. Málokto z prítomných Indiánov už niekedy videl taký vynikajúci výkon.

So mnou oslavujú aj Veľkého Vlka, myslel si Juraj. Bol šťastný, ale tvár mal ako z kameňa, presne takú, akú má mať správny Indián.

Potom ho obkolesili priatelia a tešili sa z jeho víťazstva. Až medzi nimi prejavil svoju radosť.

Najviac ho však potešili slová Velkého Vlka: „Dnes je najkrajší deň v mojom živote. Dokázal si, že si skutočný Indián a dobrý syn. Som na teba hrdý. Teraz viem, že moja voľba bola správna!“

13. Nevesta za odmenu

Po večeri sa Juraj ponáhlal do svojho vigvamu. Mal za sebou deň plný napätia. Po vynikajúcom absolvovaní skúšky sa k nemu všetci správali s ešte väčším rešpektom. Aj náčelníci vyhľadávali jeho priateľstvo. Pri večeri sedel na čestnom mieste vedľa Veľkého Vlka.

Keď sa večera chýlila ku koncu, zazrel, ako bojovníci pripravujú na závodisku veľký slávnostný oheň. Určite budú rozprávať a tancovať ako včera, povedal si. Rozhodol sa, že večer strávi v stane. Tanec ho nelákal a rozprávanie ho nudilo.

Z myšlienok ho vyrušil jeden z priateľov – Tečúca Voda. Niečo mu hovoril, ale Juraj nepochopil. „Čo si hovoril?“ spýtal sa. „Nemyslíš, že to bude večer zaujímavé?“ opakoval svoje slová Tečúca Voda.

„Zaujímavé? Priznám sa, že tieto povedačky starých bojovníkov už nemôžem počúvať. Je to stále o tom istom.“ „Prečo povedačky? Nevieš,

že dnes večer dostaneme nevesty?“ čudoval sa Tečúca Voda.

„Neviem. Prečo mi to nikto nepovedal?“ Jurajove oči sa divo zablyšťali. „Ak ti Veľký Vlk nič nepovedal, asi ťa chce prekvapiť. Všetci, ktorí dnes obstáli v skúške, dostanú večer nevesty.“

„Ale ja nechcem nevestu,“ vysvetľoval Juraj. Jeho priateľ sa smial. „Žartuješ, Rýchly Šíp. Každý predsa chce nevestu. Všetci sa zhodujeme v tom, že najkrajším dievčaťom v dedine je tvoja sestra Ewana. Ten, kto si ju odvedie domov, bude určite najšťastnejší.“

Juraj odišiel s priateľom na závodisko. Pochopil, že pri zásnubnom ohni nesmie chýbať.

Keď sa zhromaždili, zbadal medzi divákmi Ewanu. Bola nádherná. Šaty mala zo svetlej srnčej kože a tým ešte viac vynikala jej tmavá krása. Pokojne hľadela pred seba. Šaty mala ozdobené strapcami a korálikmi. Do hustých vrkočov si vpletla farebné šnúrky a na čele jej žiarila nádherná čelenka. Aj keď vyzerala pokojne, Juraj vedel, čo sa v nej odohráva. Veľmi si priala stať sa ženou jeho priateľa Bieleho Nosa a Juraj dúfal, že sa jej to aj splní.

Velký Vlk sa postavil a dav stíchol, keď oslovil zhromaždených Indiánov: „Pred mnohými rokmi som aj ja dostal za nevestu krásne dievča. Práve tak ich aj dnes dostanú mnohí mladí muži. Možno sa im bude dariť lepšie ako mne. Niekoľko mesiacov som bol s ňou veľmi šťastný, ale choroba mi ju navždy zobrala. Odišla do večných lovísk a ako útechu mi tu nechala malé dievčatko. Bolo svetlom môjho života, no ja som potreboval syna. Velký Duch sa zľutoval a poslal mi ho. Je najstatočnejší zo statočných, najsilnejší zo silných a najmúdrejší z múdrych.“

Celý dav s napätím sledoval Rýchleho Šípa a Ewanu, ktorých náčelník zavolať k sebe. Postavili sa každý na jednu stranu. Ewana stála vzpriamene a hľadela do zeme. Juraj mal ruky skrížené na hrudi a hľadel priamo, ale úctivo na dav. Velký Vlk pokračoval:

„Nemôžem urobiť lepšie rozhodnutie, ako spojiť moju krásnu dcéru, ktorú mi dala moja milovaná žena, so silným synom, ktorého mi poslal Velký Duch. Oznamujem vám, že svoju dcéru Ewanu dávam svojmu synovi Rýchlemu Šípu za ženu. Dôverujem mu. Zo všetkých bo-

jovníkov bol najlepší a vy sami ste videli, ako výborne obstál vo veľkej skúške. Keď ja odídem do večných lovísk, stane sa on vašim náčelníkom, múdрым, silným a dobrým vodcom. Budete ho milovať, budete si ho ctiť a vážiť.“

Potom Veľký Vlk prikázal, aby si jeho syn a dcéra prisadli k ohňu a oznámil zasnúbenie ďalších bojovníkov. Ale Juraj už z jeho reči nevnímал takmer nič. Bol rozčúlený a nešťastný. Aj Ewana bola duchom neprítomná a sedela mlčky vedľa neho.

To nemôže byť pravda, myslel si Juraj. Asi sa zbláznim. Musím odísť, kým ešte žije Veľký Vlk. Potom by už bolo neskoro. Musel by som sa stať náčelníkom. Ale čo mám robiť? Rozvíjal ďalej svoje myšlienky: Keď zmiznem, vyšlú najlepších bojovníkov, aby ma priviedli späť. Môj útek budú považovať za zradu a podľa indiánskeho zvyku bude trestom smrť. Nie, nesmiem sa unáhliť. Všetko si starostlivo premyslím a naplánujem.

O niekoľko dní neskôr ho Ewana prosila, aby s ňou šiel do lesa. Bolo to prvýkrát od zasnúbeného ohňa, čo boli spolu sami. Až keď boli dosť

ďaleko od tábora, prehovorila: „Viem, že ma nechceš za ženu.“

Juraj chvíľu mlčal a potom povedal: „Ty si predsa moja sestra. A nie je zvykom ani u vás, ani u nás, aby sa brat oženil so sestrou.“

„Máš pravdu. Otec to mohol urobiť len preto, lebo každý vie, že nie sme pokrvní súrodenci. Ale Veľký Vlk nikdy nepochopí, že sa máme radi len ako brat a sestra a že moja láska k tebe nemôže byť taká, akú cítim k Bielemu Nosu. Ty vieš, že by som chcela byť jeho ženou.“

„Moja milá sestrička, tento problém vyriešime iba tak, že sa vrátim k svojmu ľudu.“

Ewana pozrela na Juraja a vzdychla si: „Ty vieš, Rýchly Šíp, kolkokrát sme už o tom hovorili. Nemôžeš utiecť. Nepodarí sa ti uniknúť našim bojovníkom. Obávam sa, že sa nikdy nevrátiš domov.“

„Ewana, ja verím, že Boh vypočuje moje prosby. Často ho prosím, aby mi pomohol. Určite čaká preto, že má svoj dôvod. Stal som sa mužom a spoznal som život v prírode. Keby som bol utekal ako dieťa, určite by som takú cestu nevydržal.“

„Dúfam, že máš pravdu. Ak si sa nevzdal tejto nádeje, prajem ti z celého srdca, aby sa ti útek podaril. Budem ti pomáhať zo všetkých síl. Ale ver mi, že mi budeš chýbať.“

„Ťažko nájdeme iné riešenie,“ ticho odpovedal Juraj.

Cez zimu Juraj náčelníkovi veľa pomáhal. Spolu uvažovali, ako zväčšiť bohatstvo kmeňa. Juraj presviedčal radu starších, aby ženy obrábali viac pôdy a pestovali kukuricu, tekvicu a fazuľu. Pre Veľkého Vlka sám hľadal v lese pod snehom rôzne korene a byliny a sám ho aj liečil. Vďaka tejto starostlivosti sa jeho stav veľmi zlepšil. Keď prišla jar, mohol náčelník znova chodiť po dedine, aj keď bol ešte slabý.

Jedného dňa povedal Jurajovi: „Je mi oveľa lepšie, syn môj. Ani nevieš, ako sa teším na vašu svadbu. Aj vnúčať by som sa rád dočkal. Preto svadba musí byť skôr, ako príde zima a opäť sa prejaví moja choroba.“

Juraja to znepokojilo. Veľký Vlk sa ponáhlal so svadbou a on ešte na nič neprišiel. Našťastie pomohla Ewana: „Otec, ešte sa nemôžem vydávať. Je toho veľa, čo všetko musí vedieť náčel-

níkova manželka. Počkaj, kým sa to naučím od starších žien.“

Veľký Vlk podráždene pokrútil hlavou. Ale Ewana ho prosila: „Otec, daj mi ešte čas, aby som mohla byť naozaj dobrou ženou.“ Tieto slová náčelníka obmäkčili.

„Tak dobre, nejaký čas ešte počkám.“

Prešiel ďalší rok. V zime mal Veľký Vlk silné bolesti, bol netrpezlivý a mrzutý. Na jar si opäť zavolať Juraja k sebe. „Milý syn, určil som termín vašej svadby. Tvoja milá chcela ďalší odklad, ale sama nevie, čo hovorí. Mohla sa už dobre pripraviť, mala na to dosť času. Svadba bude 17. deň budúceho mesiaca.“

Správa o chystanej svadbe sa rýchlo rozšírila po dedine a Indiáni začali s prípravami. Lovili mladé lane, ženy hneď spracovávali kožu, aby z nich ušili svadobný odev. Používali na to len veľmi jemné a svetlé kožu. Aj Juraj mal mať na svadbe nové šaty. Všetko starostlivo pripravovali, veď sa mal čoskoro stať ich novým náčelníkom.

Celá dedina žila pod dojmom tejto udalosti a tešila sa na dlho očakávanú slávnosť. Všetci

boli šťastní okrem troch ľudí – Juraja, Ewany a Bieleho Nosa. Tí mali čoraz väčšie obavy. Málokedy sa snúbencom podarilo stráviť spolu aspoň chvíľu. Vždy ju využili a rozbehli sa do lesa.

Pri jednom stretnutí priniesla Ewana dobrú správu: „Biely Nos mi pomohol a dozvedel sa, čo potrebuješ. Povedala som mu, že by som chcela vedieť viac o predchádzajúcom živote svojho budúceho manžela. Predpokladal, že len niekto zo starších bojovníkov by mu mohol dať tieto informácie. Včera si k jednému prisadol a nenápadne s ním nadviazal rozhovor.“

Ewane asi pôsobilo radosť napínať Juraja a celú historku rozprávala veľmi rozvláčne. Juraj bol už netrpezlivý: „Tak čo si sa dozvedela? Povedz mi to!“ Ewana sa smiala: „Nebud' taký netrpezlivý. Dočkáš sa. Dobre počúvaj. Keď Biely Nos zaviedol s našimi reč na svadbu, jeden z nich sa hrdo udrel do hrude a povedal: „Ja som to bol, kto našiel Rýchleho Šípa, keď bol bledou tvárou.“ Potom rozprával o prepade aj o tom, ako ich Veľký Vlk požiadal, aby pre neho našli syna. Bojovník hovoril, že tvojich rodičov nezabili a ani nezničili ich dom. Chceli len teba

a tvojho priateľa dostať čo najskôr z osady, preto vzali len nejaký riad a prikrývky.“

„Ewana, sestrička, nemohla si mi priniesť lepšiu správu. Moji rodičia teda žijú! Ale ako sa k nim dostanem? Ktorým smerom sa mám vydať, aby som ich našiel?“ „Aj to zistil Biely Nos. Musíš ísť stále na juhovýchod, až na územie, ktoré bledé tváre volajú Pennsylvánia. Keď pôjdeš peši, potrebuješ na cestu asi dva mesiace. Musíš prebrodiť mnoho riek, až dôjdeš k jednej veľmi širokej. Hneď za ňou je údolie a v ňom vaša osada.“

„Nepovedal ti Biely Nos meno tej rieky?“ „Áno, povedal, ale ja som ho zabudla. Viem len, že bledé tváre jej dali indiánske meno.“

Juraj rozmýšľal. Až teraz si spomenul, že sa jeho domov volá Pennsylvánia. Z pamäti sa mu začala vynárať široká rieka aj tá druhá malá, ktorá pretekala osadou a vlievala sa do tej veľkej. Prešlo veľa rokov odvtedy, ako hovoril naposledy po anglicky a len ťažko nachádzal jednotlivé slová. Teraz usilovne rozmýšľal, ako sa volala tá veľká rieka. „Volá sa Sus... Sus... – ale meno predsa nehrá žiadnu úlohu.“

„Už som si spomenula, Rýchly Šíp. Susquehanna. Áno, tak je to. Tak hovoril Biely Nos.“

„Ty si ale bystrá hlavička. Viem všetko, čo potrebujem a môžem odtiaľto rýchlo zmiznúť.“

Ewana sa rozplakala: „Ale ja nechcem, aby si odišiel, Rýchly Šíp.“

„Nebud' smutná, sestrička. Každý budeme žiť svojím životom. Som si istý, že po mojom odchode sa stane твоjím manželom Biely Nos a otec ho vyhlási za náčelníka. Viem, že si ho váži najviac zo všetkých mladých bojovníkov.“

„Rýchly Šíp, modlíš sa ešte stále k tvojemu Veľkému Duchu?“

„Áno, často hovorím so svojím Bohom a myslím, že mi pomôže.“

Keď sa Juraj vrátil do dediny, Veľký Vlk už na neho čakal. „Potrebujem ťa, kde si bol? Dnes som sa dozvedel, že bledé tváre stále viac prenikajú na naše územie. Čoskoro nás budú chcieť odtiaľto vyhnáť a postaviť si tu svoje domy. To nemôžeme dovoliť. Povedieš svoj ľud do boja, aby sme sa ubránili. Dostaneš luky, šípy, tomahavky, no aj tie zbrane, ktoré používajú bledé tváre. Vypaľuj ich osady. To je jediná reč, ktorej rozumejú.“

Náčelník zbadal Jurajovo rozčúlenie, a preto sa ho snažil upokojiť: „Syn môj, si statočný bojovník. Zabudni na to, že si kedysi žil medzi nimi. Prijali sme ich priateľsky, ale oni nás podviedli. Ničia nám loviská, naše ženy a deti hladujú. Vyhánajú nás z našej zeme a často aj zabíjajú. Sám zistíš, že to inak nejde.“

Keď sa Juraj ráno zobudil, všimol si, že Veľký Vlk je zas niečím znepokojený. Ale teraz to malo iný dôvod. Indiáni, ktorí pripravovali slávnostné jedlá na svadbu, úplne zabudli na ohnivú vodu pre hostí zo susedných kmeňov. Kedysi mali v dedine peknú zásobu na slávnostné príležitosti, ale z tej už nezostalo skoro nič. Svadba mala byť o dva týždne. Ako by vyzeral náčelník pred hosťami, keby im nemohol ponúknuť ohnivú vodu?

Zabudol, že Indiáni sa ju naučili piť práve od bledých tvárí.

Juraj vycítil novú príležitosť. Dúfal, že sa jeho plán podarí. „Vážený otče,“ povedal. „Miesto, kde sa dá dostať ohnivá voda, je vzdialené pol dňa cesty. Pošli niekoľko bojovníkov, aby ju dovezli a do zajtra budú aj naspäť.“

„Ty si myslíš, že im môžem zveriť obstarávanie ohnivej vody? Polovicu by vypili už počas cesty.“ Na toto Juraj čakal.

„Tak s nimi choď ty a nikto sa jej ani nedotkne. Krátka vychádzka ti urobí dobre.“ Veľký Vlk chvíľu rozmýšľal. „Je to dobrý nápad, pôjdem s nimi. Zavolaj tridsať najspoľahlivejších bojovníkov a vyber asi päťdesiat najlepších koní. Budeme ich potrebovať, aby sme mohli doviesť ohnivú vodu.“

Juraj poslúchol a o hodinu bolo všetko pripravené na cestu. Skôr ako Veľký Vlk vysadol na koňa, zavolať Juraja: „Rýchly Šíp, zverujem ti zodpovednosť za dedinu, kým sa nevrátim.“ Povedal to tak hlasno, aby ho počuli všetci okolostojaci Indiáni. „A keby sa niečo dôležité stalo, si dosť múdry, aby si spolu so staršími vedel rozhodnúť.“

Potom položil Jurajovi ruku na plece a povedal: „Zajtra sa uvidíme a na tvojej svadbe bude dosť ohnivej vody.“

Juraj sa pokúsil o úsmev, ale šlo mu to ťažko. Vedel, že svojho adoptívneho otca už neuvidí. Nie, Veľký Vlk, myslel si, zajtra sa so mnou ne-

stretnieš. Ohnivú vodu vypijete na svadobnej hostine môjho priateľa Bieleho Nosa a Ewany. Je mi ľúto, že ti spôsobím bolesť, ale nemôžem inak.

Keď videl náčelníka odchádzať v rannom slnku, zovrelo sa mu hrdlo i srdce. Veľký Vlk ho síce niekoľkokrát potrestal, ale bol k nemu vždy spravodlivý a láskavý. Správal sa k Jurajovi ako k svojmu synovi a on si ho za tie roky naozaj obľúbil.

Musím odísť! Bude to najlepšie pre všetkých. Nemohol by som byť náčelníkom a viesť Indiánov do boja proti bledým tváram, ani keby to bolo pre kmeň životne dôležité.

Rozbehol sa k Ewaninmu stanu. Hlasno zavolať na sestru. Stará Indiánka vystrčila hlavu z vigvamu: „Odíď, mladý náčelník, tak krátko pred svadbou už nesmieš vidieť svoju nevestu.“

Juraj si vzdychol: „To nemyslíš vážne. Veď som s ňou vyrástol. Povedz Ewane, nech vyjde von.“

Indiánka zmizla a hneď na to sa objavila Ewana. Vyzerala ustarostene. „Čas beží, Rýchly Šíp. Čo urobíme?“

„Pst, nehovor tak nahlas, sestrička. Prišiel čas môjho úteku. Mám plán. Keď všetko pripravím, prídem zas za tebou a potom si spolu vyjdeme. Prosím ťa, prichystaj mi sušené mäso a nikam neodchádzaj, aby som ťa mohol rýchlo nájsť.“

Juraj sa vydal k stanu so zásobami. Bola v ňom uložená ohnivá voda, ktorá ešte zvýšila. Cestou prikázal niekoľkým Indiánom, aby šli s ním.

„Podťe mi pomôcť vyniesť ohnivú vodu von,“ vysvetlil bojovníkom. Potom sa obrátil k jednému a povedal: „Zavolaj aj ostatných bojovníkov.“ Keď sa zišli, oslovil ich: „Priatelia, snažili ste sa pripraviť všetko na moju svadbu. Myslím, že si zaslúžite, aby ste sa trochu rozveselili. Veľký Vlk zajtra donesie novú zásobu ohnivej vody, preto môžeme tento zvyšok vypiť. Súhlasíte?“

Muži zajasali. O chvíľu už boli opití a volali na slávu novému náčelníkovi. Keď sa Juraj asi o hodinu vrátil na priestranstvo, boli sudy takmer prázdne a bojovníci ležali na zemi a spali.

Teraz je vhodná chvíľa, povedal si. Opití muži sa o mňa nebudú starať a ženy nevedia, o čo ide. Začnú ma hľadať až neskoro večer. Väčši-

ne bojovníkov bude ešte zle a nebudú schopní prenasledovať ma.

Svoju sestru našiel sedieť za vigvamom. Bez jediného slova šla za ním. „Bude lepšie, Ewana, keď ďalej so mnou nepôjdeš. Mohli by sa ťa pýtať, prečo si sa nepokúsila zadržať ma.“

„Naozaj chceš odísť? Som z toho veľmi smutná. Rada by som bola s tebou ešte aspoň chvíľu. Urobíme to tak, ako keby sme si spolu vyšli zajazdiť ako zvyčajne. Keď sa vrátim, poviem, že som zišla z koňa, aby som si obzrela párík mláďat, ako sa spolu hrajú. A keď som chcela ísť ďalej, nevidela som ťa. Preto som sa vrátila domov sama.“

Šli spolu asi tri hodiny a čím ďalej, tým viac im viazla reč. Juraj zastavil. „Musíš sa vrátiť, sestrička. V lese bude o chvíľu tma a celý život by som si vyčítal, keby sa ti niečo stalo.“

Ewane tiekli slzy po tvári. Nikdy predtým sa nezdala Jurajovi taká krásna. Mal ju naozaj rád.

„Neplač, Ewana. Bude to tak lepšie. Ja chcem byť so svojou rodinou a ty budeš šťastná s Bielým Nosom.“

Ewana bez pohnutia sedela na svojom koni a mlčky pozerala na Juraja. Aj on premáhal slzy.

Ťažko opúšťal túto dievčinu, ktorá mu bola vernou priateľkou a dobrou sestrou.

„Moje srdce bude stále s tebou a s tvojím otcom. Nikdy na vás nezabudnem. Budem sa za teba modliť. Ale teraz sa vráť do dediny. Je najvyšší čas.“

Ewana nevládala povedať ani slovo. Len sa zľahka dotkla perami jeho ruky a potom ho pohladila po tvári. Rýchlo obrátila koňa a so sklonenou hlavou cválala lesnou cestou k dedine.

Teraz zoskočil z koňa. „Maj sa dobre, Neko. Bol si mi dobrým spoločníkom.“ Juraj vedel, že sa Neko vráti sám do dediny. Nemohol ho vziať so sebou, zanechával by stopy. Potom pozeral za Ewanou a Nekom, kým mu nezmizli z očí.

14. Dlhá cesta domov

Jurajove myšlienky sa stále vracali k Ewane, k Nekovi aj k obyvateľom dediny, ktorých už nikdy neuvidí. Najmä Ewana mu bude chýbať. Rýchlo a opatrne postupoval lesom. Korunami stromov prenikalo len málo svetla a často sa musel predierať hustým krovím. Indiáni ho naučili chodiť ticho a bez toho, aby zanechával stopy. Mohol zastreliť mnoho malých zvierat a vtákov, ale vedel, aké nebezpečné je rozkladať oheň, lebo dym by ho ľahko prezradil.

Preto zahnal hlad kukuricou a sušeným mäsom, ktoré mu doniesla Ewana a zbieral sladké čučoriedky. Prespal v hustom kroví a keď sa ukázali zore, bol už na ceste. Prišiel do hustého lesa. Koruny stromov boli navzájom posplietané. A tu dostal Juraj nápad: bude preskakovať z konára na konár ako veverička. Ani ten najbystrejší Indián ma nevypátra, pretože nezanechám žiadnu stopu.

Úplne vyčerpaný zaspal na ostrovčeku v strede malého jazera. Keď sa ráno zobudil, bolelo ho celé telo a musel uznať, že nie je veverička, ktorá môže ľahko skákať z jedného stromu na druhý. Rozhodol sa ísť ďalej peši a v hlave sa mu rojili rôzne myšlienky. Dozvedel sa Biely Nos pravdu? Žili naozaj jeho rodičia? Snažil sa predstaviť si ich dom, ktorý staval s otcom, spomínal na vyhladený stôl a ohnisko. Doma jedli z tanierov, používali lyžice a vidličky. Pri slávnostných príležitostiach dávala mama na stôl porcelán.

To všetko doteraz nemal a bude si musieť na to zvykať. Pokúšal sa rozpamätať na nejaké anglické slová, ale šlo mu to zle. Veď celých dvanásť rokov hovoril len indiánskou rečou.

Rozmýšľal, či sú mu už Indiáni na stope. Čo asi urobil Veľký Vlk, keď sa dozvedel o jeho zmiznutí? Dnes mala byť jeho svadba. Dá náčelník Ewane za muža Bieleho Nosa? Na poludnie prišiel Juraj do hustého krovia a skryl sa v ňom, aby si trochu oddýchol. Zbieral čučoriedky a hľadal rastliny, ktoré sa dali jesť. Obzrel sa a spozoroval v dialke nejaký pohyb. Indiáni našli jeho stopu. Bez dlhého váhania skočil do rieky

a plával až k ostrovčeku na druhej strane. Tam rástli vysoké stromy. Vzdialenosť z ostrovčeka na breh bola taká malá, že mohol preskočiť zo stromu na ostrovčeku na strom na brehu. Hoci ho od včerajšej námahy boleli svaly, pohyboval sa v korunách stromov, pretože nechcel zanechať stopy v mäkkej lesnej pôde.

Asi tri hodiny preskakoval zo stromu na strom. Myslel si, že takto ľahšie ujde prenasledovateľom. Ale potom zoskočil na zem. Musel si urobiť prestávku. Všimol si, že neďaleko je spadnutý dutý kmeň stromu. Rozhodol sa, že si v ňom oddýchne. Starostlivo odstránil všetky stopy a skryl sa dnu. Po chvíľke zaspal.

Zobudil ho podozrivý šramot. Srdce sa mu takmer zastavilo. Počul dva indiánske hlasy. Bezpečne poznal hlas Chorého Psu, jedného z najstatočnejších bojovníkov kmeňa.

„Myslím si, že to môžeme nechať,“ povedal Chorý Pes. „Rýchly Šíp buď utekal iným smerom, alebo preskakoval v korunách stromov.“

„Ale čo povie Veľký Vlk, keď sa vrátíme bez neho?“ odporoval mu druhý bojovník. „Vieš ako zúril, keď sa dozvedel, že Rýchly Šíp zmizol.“

„Máš pravdu, ani ja som ho ešte nikdy takého nevidel. Ale urobili sme všetko, čo bolo v našich silách. Môžeme mu povedať, že ho zajali Potawatomovia, ktorí sú na bojovom chodníku. Bude lepšie, keď sa jeho hnev obráti proti druhému kmeňu než proti nám, nemyslíš?“

Juraj potom ešte dlho ležal bez pohnutia. Konečne začul, ako sa Indiáni brodia cez rieku. Opatrne vyliezol zo svojho úkrytu, preplazil sa krovím a prebehol cez čistinku.

Bol hladný. Nastavil teda pascu. Luk a šíp mu prekážali pri preskakovaní, preto ich už dávno zahodil. Keď sa do pasce chytil králik, rozložil Juraj malý oheň a upiekol si ho. Ešte nikdy mu pečené mäso tak nechutilo. Bol na ceste už mnoho dní a stratil pojem o čase. Chytil vtáky, králiky a srny, živil sa korienkami, listím a čučoriedkami. Schudol, ale nestratil odvahu a silu. Prešiel mnoho hôr, preplával veľa riek a prebrodil ne jeden potok. Stále však nevedel, kde sa nachádza.

Jedného dňa prišiel na čistinku, kde často táborili Indiáni. Našiel tu zvyšky vigvamov a zistil, že tu už kedysi bol. Áno, tu predsa bol s Woonsa-

kom, odtiaľto odviekli Róberta. Keď si spomenul na strašný Róbertov výkrik, neľutoval, že od Indiánov utiekol. Čoraz silnejšie túžil po domove.

Ale čo ak na konci cesty zistí, že jeho rodičia už nežijú? Možno už nejestvuje ani ich osada. Veď za dvanásť rokov, ktoré strávil medzi Indiánmi, sa mohlo všetko zmeniť.

Juraj putoval ešte tri týždne. Konečne natrafil na breh rieky Susquehanny. Našiel miesto, kde prúd nebol taký silný a preplával na druhú stranu. Blížil sa k cieľu a tak sa tešil na stretnutie s rodičmi, že v noci takmer nespál.

Ráno pokračoval v ceste. Zanedlho stál na vrchu, z ktorého videl údolie aj osadu. Hneď ju spoznal. Na tento pohľad si spomínal po celý čas svojho zajatia. Z malej osady sa stalo mestečko. Na svahoch boli postavené nové domy a pribudli ulice. Za domami sa tiahli lány pšeničných polí a zelené záhony so zeleninou. Z diaľky zbadal kukuricu aj žltkasté tekvice. Dlho sa nemohol nasýtiť pohľadu na tie milé a známe miesta.

Skôr než zostúpil do údolia, krátko sa pomodlil: „Ďakujem Ti, môj Bože, že si ma doviedol domov. Vedel som, že mi pomôžeš. Ďakujem Ti,

že si ma chránil na ceste. Opatruj, prosímť a, aj tých, ktorých som opustil. Pomôž mi teraz nájsť mojich rodičov.“

Pomaly zostupoval do údolia a pozoroval dym, ktorý vystupoval z komínov. Ženy asi chystajú raňajky na otvorených ohniskách. Vajcia, omelety, ovse... No, ako sa to povie? Áno, ovsenú kašu. Aj mama ju často varila.

Juraj šiel ulicou, ktorá viedla pomedzi domy. Kto v nich býva? Vyrástlo tu mnoho nových domov. Jeden sa mu zdal známy. Áno, tu kedysi spolu s Róbertom zatierali ílom štrbiny medzi brvnami. Poznal aj ďalší dom. Tam mali chlapca v jeho veku. Zbadal niekoľkých mužov, ako sa k nemu nesmelو približujú. Potom videl chlapcov, ktorí niesli krčiažky s mliekom. Niektorí si ho zvedavo obzerali.

Juraj si uvedomil, že sa im musí zdať čudný. Mal špinavé a roztrhané šaty a hnedú pokožku. Áno, jeho vlasy a pokožka – na to úplne zabudol. Určite ho nespoznajú a budú ho považovať za Indiána.

Ich dom musel byť ešte ďalej. Spomínal si, že ho stavali na svahu, kde sa končilo údolie.

Už ho zbadal. Na vršku bola studňa a neďaleko nej ho s Róbertom zajali. Rástlo tam niekoľko vysokých stromov, ktoré poskytovali príjemný chládok aj v poludňajšej horúčave. Zistil, že na pahorku je kukuričné pole.

Čo urobí, ak jeho rodičia už nebudú medzi živými? Oproti Jurajovi kráčal nejaký chlap a viedol kravu. Rozhodol sa, že sa ho spýta. Rýchlo si spomínal na anglické slová, ale jazyk mal ako z dreva. Tak dávno už nehovoril po anglicky. Muž sa na neho uprene pozeral a Juraj cítil, že by mal niečo povedať.

„Prosím vás, pane, kde je dom Mareka Boyla-na?“ spýtal sa. Hlas mu znel čudne, ale šlo mu to lepšie, než si pôvodne myslel. Muž ukázal na dom a Juraj ho v tej chvíli naozaj spoznal. V tomto dome kedysi žil a jeho rodina tu stále žije.

Rozbehol sa k nemu. Keď sa priblížil, všimol si, že dom je oveľa väčší ako kedysi. Pristavali najmenej dve izby. Potom zbadal kohosi vychádzať zo zadných dverí. Jurajovi sa radosťou rozbúchalo srdce. Veď je to otec! Husté fúzy a kučeravé vlasy už boli popretkávané šedinami. Tiež zbadal Juraja. Modré oči sa zablysli hnevom

a výhražne zdvihol ruku: „Choď preč, indiánsky pes! Nestrpím tu červenú kožu!“

Juraj bol taký prekvapený, že nevedel, čo má robiť. Musel sa skoro zasmiať. Samozrejme, že ho otec po toľkých rokoch nemohol spoznať. Navyše – mal hnedú kožu aj vlasy, indiánsky odev a pohyboval sa ako Indián. Naposledy ho otec videl ako malého chlapca so svetlými vlasmi aj pokožkou. A za dvanásť rokov sa človek zmení.

„Ja... nie... nie som indiánsky pes.“ Uvažoval, čo by mal otcovi povedať. Rozhnevaný otec však opakoval: „Rýchlo odtiaľto zmizni, kým ti hovorím po dobrom! Pre zlodejov nemám žiadnu prácu ani jedlo. Bol som k vám kedysi dobrý, ku všetkým. A ako ste sa mi odmenili? Ukradli ste mi syna!“

„Ale, otec, to som ja!“ vykrikol Juraj.

Otec nahnevane hľadel do jeho tváre: „Ty si Indián!“

„Nie som. Ja som tvoj syn Juraj. Juraj Augustín Boylan!“

Starý muž na neho zmätene pozerал. Odkiaľ pozná tento Indián meno jeho syna? S úžasom povedal: „To nie je možné. Je to len ďalší indián-

sky trik. Môj syn nebol tmavý a mal svetlé vlasy. Rozumieš? Ty si Indián a ešte k tomu klamár. Zmizni, kým je čas!“

V tej chvíli sa za otcom objavila jeho žena. Bola už bielovlasá, ale ešte stále bola pekná. Juraj spoznal svoju matku, aj keď jej pribudli vrásky. „Marek, prečo stále nadávaš? Tento chlapec predsa môže byť dobrý a priateľský. Kolkokrát som ti hovorila, že všetci Indiáni nie sú zlí.“

„Predstav si, mamička, tento ničomník tvrdí, že je náš syn Juraj.“

„Mamička, prosím ťa, ty ma poznáš?“ prosil Juraj zúfalo. „Som naozaj váš syn. Farba mojich vlasov a pleti je len farba z korenkov.“

Žena zbledla. „Marek, náš Jurko sa predsa musel za tie roky zmeniť. My ho stále vidíme ako dieťa, ale on je preč už dvanásť rokov. Ale ja viem, že Juraj mal na chrbte materské znamienko a na hlave jazvu.“

Juraj sklonil hlavu a rozpustil si vlasy. Objavila sa dlhá zahnutá jazva. Potom sa obrátil a ukázal chrbát. Matka ihneď našla znamienko.

Ďalšie dôkazy nebolo treba. Mama nahlas vykrikla: „Juraj, syn môj, ty si sa naozaj vrátil?“

a prudko ho objala. Ale jej radosť bola príliš veľká. Omdlela. Juraj ju vzal do náručia a niesol ju do domu.

Otec tomu stále nemohol veriť. Otvoril dve-re do spálne a Juraj položil matku na mäkké vankúše. Vtedy sa otec rozplakal a Juraj plakal s ním. Ale boli to slzy šťastia.

Mama sa zanedlho prebrala z bezvedomia. Otec zatiaľ pozval susedov, ktorí Juraja poznali. O chvíľu ich bol plný dom. Všetci sa vypytova-li na množstvo vecí: „My tu sedíme a nikomu nepríde na um, že Juraj je hladný. Aké jedlo ti mám pripraviť?“

Juraj v rozčúlení úplne zabudol na hlad. Ale teraz sa vďačne usmial: „Čo máš. Hoci vajcia, jablkový koláč, chlieb, maslo, mlieko, alebo – ovsenú kašu.“

Mamička pripravila chutné raňajky aj pre susedov. Juraj bol veľmi hladný a bolo vidieť, že mamine raňajky mu chutia.

Posledný hosť opustil dom až po niekoľkých hodinách. Iba Stewardovci sa dozvedeli od Ju-rajaja smutnú správu. Rozprával im, ako ich od seba oddelili a odvtedy Róberta nevidel. Pretože

uplynulo už mnoho rokov, prijali Stewardovci správu pokojne.

Časom zmizla tmavá farba Jurajovej pokožky a vlasy mal opäť svetlé. Z ich domu sa ozýval smiech a šťastné hlasy. Juraj stále nemohol uveriť tomu, že po toľkých rokoch žijú opäť spolu. Pomáhal otcovi pri práci a po večeroch navštevoval svojich priateľov v osade. Najčastejším hosťom bol však u Stewardovcov. Róbertova sestra Anna vyrástla na pekné dievča. Juraj sa do nej zamiloval a ešte v tom istom roku pred Vianocami bola svadba.

Nepotrebovali ohnivú vodu, aby ju prežili radostne. Mama upiekla veľký koláč a pani Stewardová pripravila oslavu, na ktorú pozvala celú osadu.

Juraj sa pomaly vracal do normálneho života. S pomocou susedov a priateľov si postavil nový dom hneď vedľa domu svojich rodičov. Rodičia navštevovali novomanželov a tešili sa z ich šťastia. A keď sa im narodili deti, ich úsmevy a láska nahradili všetky roky smútku a odlúčenia. Juraj si často myslel, že sú najšťastnejšou rodinou v celom údolí. Alebo v celej Pennsylvánii?

Za dlhých zimných večerov, keď sa zišla celá rodina aj mnohí priatelia z okolia, rozprával Juraj o Velkom Vlkovi a jeho kmeni. Dospelí aj deti ho radi počúvali. Vypytovali sa na rôzne indiánske zvyky a na vzťahy medzi nimi. Chceli vedieť, ako sa majú správať pri stretnutiach s Indiánmi, ako s nimi žiť v priateľstve.

Roky ubiehali. Keď bola Ellen, Jurajova dcéra, trochu väčšia, postavil jej otec v záhrade malý domček na hranie. Práve taký, aký urobil pred rokmi svojej sestre Ewane. S láskou spomínal na jej oddané priateľstvo a nejedna jeho modlitba patrila práve jej.

A keď po mnohých rokoch Juraj už ako starý otec rozprával svojim vnukom rôzne príbehy, patrili tie o statočnom Rýchlom Šípe, Ewane, Velkom Vlkovi a indiánskych chlapcoch a dievčatách medzi najobľúbenejšie. Svoje rozprávanie obyčajne končil slovami:

„Pamätajte si, že aj v tých najťažších chvíľach života nikdy nie ste sami, lebo Boh o vás vie. Hoci mnohému v živote nerozumiete, Boh dokáže všetko, aj zlo, zmeniť na dobro, len mu musíte dôverovať a byť vždy čestní, spoľahliví a statoční.“

Tento odkaz patrí aj vám, chlapci a dievčatá, ktorí ste práve dočítali skutočný príbeh, ktorý prežil statočný Rýchly Šíp.

Obsah

Prológ.....	5
1. Cestovná horúčka.....	8
2. Stavba domu	13
3. Domov v neznámej krajine.....	20
4. Prepadnutie	30
5. Zvláštne pre ahovanie	42
6. Buď statočný, Róbert!	54
7. Na vojnovom chodníku.....	66
8. Náčelníkov syn	76
9. Na cvičisku.....	88
10. Rýchly Šíp	97
11. Ewana má chatu	106
12. Veľká skúška	122

13. Nevesta za odmenu.....	138
14. Dlhá cesta domov.....	155
Obsah.....	169

Rýchly Šíp

Josephine Cunningham Edwarsová

Druhé upravené vydanie

Obálka a ilustrácie František Fabera

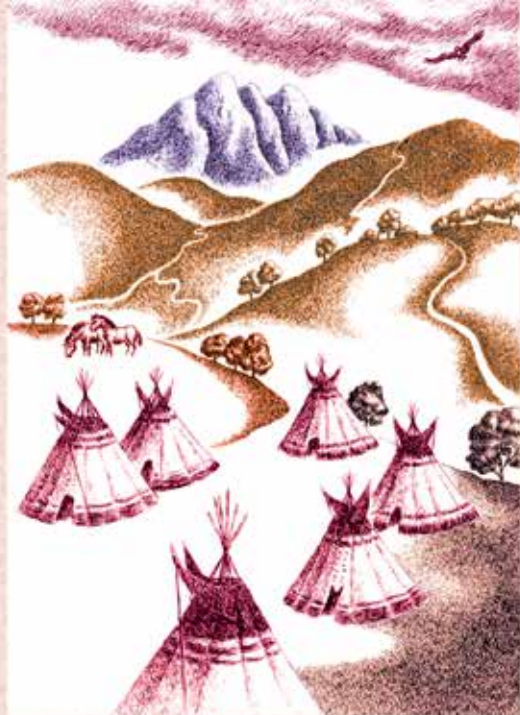
Jazyková úprava Viera Kubičková

Zodpovedný redaktor Darina Matisová

Technický redaktor Miroslav Priehradný

Vydal Advent-Orion Vrútky, 1999

ISBN 80 – 88960 – 16 – 9

Skutočný príbeh z prostredia Pennsylvánie zo života novousadlíkov a amerických Indiánov. Napínavý dej, v ktorom vífazi statočnosť, odvaha a rýdzi charakter.

ISBN 80-88960-16-9

PRAHA
m
EŇ